

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sara Angelica Rönnqvist

BARNENS RÄTT, DE VUXNAS ANSVAR

Barnskyddsprocessen

Företagsekonomi och Turism
2013

FÖRORD

Detta lärdomsprov utgör slutdelen av min utbildning vid Vasa yrkeshögskola och inriktningen för justitieförvaltning. Lärdomsprovet har skrivit och sammanställts under hösten 2013.

Valet av ämne stod mellan något som hade att göra med idrott och barnskyddslagen. Efter mina utbytesstudier i Norge där jag studerade idrottsjuridik valde jag bort ideén kring idrott som ämne i lärdomsprovet. Det var inte så intressant som jag hade förväntat mig. Jag har däremot alltid blivit rörd av frågor inom barnskyddet och tog mig därför an den utmaningen. Jag visste egentligen inte så mycket om hur barnskyddet i Finland fungerade. Ämnet var krävande men väldigt lärorikt och givande.

Jag vill tacka alla som stött mig i arbetet. Ett speciellt stort tack till mina klasskamrater Erika Rämänen och Emma Eklund samt Magdalena Bjurbäck som uppmuntrat och motiverat mig till att slutföra slutarbetet på en kort tid. Även de har samtidigt som mig kämpat hårt för sina slutarbeten. Ett tack vill jag även rikta till sjukskötare och familjeterapeut Maria Eur-Sandén för tiden hon tagit sig an mig vid oklarheter och färdigställning av mitt slutarbete.

Slutligen tackar jag mina lärare Tuula Hartman och Mayvor Höglund för lärorika och intressanta timmar i skolbänken.

Vasa, den 29 november 2013

Sara Rönnqvist

VASA YRKESHÖGSKOLA
Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

ABSTRAKT

Författare	Sara Rönnqvist
Lärdomsprovets titel	Barnets rätt, de vuxnas ansvar
År	2013
Språk	svenska
Sidantal	59
Handledare	Maj-Lis Backman

Barnet idag står i en allt mer väsentlig roll ur alla tänkbara synvinklar. Mitt lärdomsprov grundar sig på barn som registreras som klienter inom barnskyddet och utgör ett centra för olika aktörer och intressenter. I lärdomsprovet framgår även vad man i kommunen gör för att förebygga barnskyddsåtgärder. Min frågeställning lyder vilka är de som tillgodoser barnet, hur ser barnskyddet och dess process ut och hur fungerar barnskyddet i teorin och i praktiken?

Jag har utrett hela barnskyddsprocessens grundläggande faktorer med den finländska lagen som den främsta källan. FN:s barnkonvention utgör också en viktig grund för mitt arbete samt konventionen för de mänskliga rättigheterna.

Som slutdel i lärdomsprovet har jag tagit upp ett rättsfall som även tagits upp i den Europeiska människorättsdomstolen. Med fallet kan man konstatera att barnskyddet är mycket viktigt men att missar inom barnskyddet kan förekomma. Med slutsaten att en miss i socialarbetarens ansvar kan ha väldigt omfattande konsekvenser.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Företagsekonomi

ABSTRACT

Author	Sara Rönnqvist
Title	Children's right, the adult's responsibility
Year	2013
Language	Swedish
Pages	59
Name of Supervisor	Maj-Lis Backman

Children of today are put in a much more central role than before. My thesis is based on children affected by child welfare and used as pawns between different interests and actors.

Questions raised are: who are the providers and protectors of the child, what does the child welfare and its process look like and how does the child welfare work in both theory and practise?

I have, using the Finnish law as my main source, investigated fundamental factors in the child welfare process. The United Nations children's convention and the convention on human rights are also keystones of my work.

At the end of my thesis I bring up a court case, which even has been processed in the European court of human rights.

Keywords   Child welfare, interests, the convention of the rights of children

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING	8
1.1	VAL AV ÄMNE OCH PROBLEMMOMRÅDE	8
1.2	SYFTE OCH AVGRÄNSNINGAR	8
1.3	ARBETETS UPPLÄGG	9
2	ALLMÄNT	10
2.1	KONVENTIONEN OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA.....	10
2.2	FN:S BARNKONVENTION	10
2.3	VÅRDNADSHAVARENS ANSVAR.....	11
3	BARNSKYDDSLAGEN	13
3.1	DEN NYA BARNSKYDDSLAGEN (417/2007).....	14
3.2	KOMMUNENS SKYLDIGHETER	15
4	BARNSKYDD	16
4.1	BARNSKYDDSANMÄLAN	17
4.1.2	<i>"Eerika" - pågående rättsfall.....</i>	<i>18</i>
4.2	BARNSKYDDSÄRENDEN	19
4.3	BARNET SOM KLIENT	20
4.3.1	<i>Klientplan .....</i>	<i>21</i>
4.4	ÖPPEN VÅRD	21
4.4.1	<i>Placering inom öppenvården .....</i>	<i>22</i>
4.5	BRÅDSKANDE PLACERING	23
4.6	OMHÄNDERTAGANDE	25
4.7	EFTERVÅRD	27
5	INTRESSEKONFLIKTER	29
5.1	BARNSKYDDET OCH FN:S KONVENTION.....	29
5.1.1	<i>"Fingerlekar" - rättsfall .....</i>	<i>30</i>
6	DOMSTOLAR	32
6.1	FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN	32

6.2	EUROPEISKA MÄNNISKORÄTTSDOMSTOLEN	32
7	VEM BEVAKAR BARNETS INTRESSE?	34
7.1	VÅRDNADSHAVAREN	34
7.2	KOMMUNEN.....	34
7.3	BARNSKYDDET	35
7.4	SOCIALARBETAREN.....	36
7.5	INTRESSEBEVAKAREN.....	37
7.6	PRIVATA BARNSKYDDSENHETER.....	38
7.6.1	<i>Tillsynsmyndigheterna .....</i>	<i>39</i>
7.7	BARNOMBUDSMANNEN.....	39
8	RÄTTSFALL.....	42
8.1	"K OCH T V FINLAND 27 APRIL 2000"	42
8.1.1	<i>Fakta .....</i>	<i>42</i>
8.1.2	<i>Utslag av Europeiska människorättsdomstolen.....</i>	<i>47</i>
8.1.3	<i>Beslutet i den Europeiska människorättsdomstolen .....</i>	<i>48</i>
8.1.4	<i>Summering och ersättningar.....</i>	<i>48</i>
8.1.5	<i>Analys och egen reflektion .....</i>	<i>49</i>
9	SLUTDISKUSSION	52
9.1	AVSLUTNING	54
	KÄLLFÖRTECKNING	55

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER OCH TABELLER

Figur 1.	Hälsa och välfärd efter nation	s. 13
Figur 2.	Statistik över bakomliggande orsak i förvaltningsdomstolens avgöranden	s. 14
Figur 3.	Processen i barnskyddet	s. 28
Figur 4.	Vägen till skydd	s. 36
Figur 5.	Statistik över placeringar utom hemmet	s. 39

1 INLEDNING

Barnets ställning blir allt viktigare i dagens samhälle. Den nya barnskyddslagen (417/2007) trädde i kraft den 1 januari 2008 och många betydande ändringar har gjorts till förmån för barnet. Men ändå uppstår det intressekonflikter kring barnet. Föräldrarnas och samhällets främsta önskan är, att barnet ska trivas och må bra i hemmet medan privata bolag kan anse att de mår bättre i ett familjehem eller på en annan privat barnskydds-enhet.

Verksamheten kring barnet kan till och med ge aktörer ekonomisk vinst, och man bör därför se till att kraven för barnets bästa uppfylls i sin helhet. Barnskyddet är mycket viktigt, men även de kan göra fel. Man måste komma ihåg att se och höra alla parter i ett ärende för att få en helhetsbild av situationen.

1.1 Val av ämne och problemområde

Jag har valt att skriva om det här ämnet, eftersom jag länge varit väldigt nyfiken på hela processen kring barnskydd samt hur ett ärende fortskrider enligt lagen och sedan i praktiken. Frågeställningar som rör vilka intressenter som ingår i ett barns intresse och vilka intressekonflikter som kan uppstå när man försöker se till barnets bästa.

1.2 Syfte och avgränsningar

Det är många som kan säga vad som borde göras för att ett barn ska främjas och utvecklas på ett sätt som är bäst för barnet. Men för att komma till handling krävs en mängd arbete. Om barnets främsta stöd, föräldrarna eller vårdnadshavaren stjälpes kommer många andra personer in i bilden. Syftet med mitt lärdomsprov är att reda ut hela processen i ett ärende och vilka intressenterna är, alternativt vilka de privata bolagen är kring ett barn och hur de förhåller sig till varandra. Jag kommer att behandla det mest grundläggande i processen för barnskydd och en del av den nya barnskyddslagen i samband med den.

1.3 Arbetets upplägg

Lärdomsprovet är upplagt i enlighet med lagen för att få en kronologisk ordning på processen i barnskyddet. I processen tar jag upp den öppna vården, brådskande placering av barnet och omhändertagande.

I det andra kapitlet skriver jag allmänt om de mänskliga rättigheterna samt barnens rättigheter utgående från FN:s konventioner och grundlagen samt vad det innebär att ha ansvar som vårdnadshavare. I det tredje kapitlet redogör jag bland annat för den nya barnskyddslagen och några ändringar som den medfört. I kapitel fyra börjar jag den egentliga barnskyddsprocessen med att gå igenom varje åtgärd som en möjlighet för en klient inom barnskyddet. Därefter beskrivs förvaltningsdomstolens uppgifter kortfattat i kapitel fem samt vilken betydelse den Europeiska människorättsdomstolen utgör för att trygga människans rättigheter. Barnets intressenter redogörs mer grundligt i kapitel sex för att sedan avslutas med ett rättsfall där det uppstår intressekonflikter mellan barnskyddet och föräldrarna till deras tvångsomhändertagna barn.

2 ALLMÄNT

Finland har tillsammans med nästan hela världen sammanslutit sig till FN:s barnkonvention vars mål är att alla länder skall uppmärksamma barnens rättigheter genom att utbilda både barn och vuxna i vilka rättigheter vi har som människor.

2.1 Konventionen om de mänskliga rättigheterna

I Finland finns de mänskliga rättigheterna med i grundlagen. De mänskliga rättigheterna definieras i *FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna* (1948). Rättigheterna har tryggats genom ett bindande avtal som fungerar internationellt med resten av världen. Det är staten och kommunernas ansvar att leva upp till rättigheterna. I lagen finns det fastställt hur vi alla medborgare och övriga människor har rättigheten att leva. Man är garanterad en grundläggande likvärdighet och att vi alla är lika inför lagen. (Socialportalen, de mänskliga rättigheterna)

2.2 FN:s barnkonvention

År 1989 antog FN:s generalförsamling *konventionen om barnens rättigheter*. De mänskliga rättigheterna är även barns rättigheter och konventionens innehåll beskriver dessa. Reglerna är de samma i alla länder och konventionen fungerar därför internationellt. I konventionen är varje människa under 18 år ett barn, om barnet inte blivit myndigförklarad tidigare enligt lag. I Finland trädde barnkonventionen i kraft 1991. (Barnombudsmannen, barnkonvention, bakgrund; Barnkonventionen 1989, artikel 1)

Principerna i barnkonventionen bygger på att alla barn har samma rättigheter oberoende hudfärg, kön eller religion. Varje barn har även ekonomiska, sociala, politiska, kulturella och medborgerliga rättigheter. Barnkonventionens fyra grundläggande principer lyder enligt följande:

- *att alla barn har samma rättigheter*
- *att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut*

- *att alla barn har rätt till liv och utveckling*
- *att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad*

Barnkonventionen, 1989

UNICEF, *United nations children's fund*, är FN:s barnfond och lyder under den sociala och ekonomiska verksamheten för barnkonventionen. Barnkonventionen är grundpelaren i UNICEF som kämpar för att barns rättigheter skall respekteras världen över. "Barnens rätt är den vuxnes ansvar" lyder UNICEF:s f.d. generalsekreterare J.P. Grants ord. (UNICEF, barnkonventionen)

UNICEF är verksamma i 193 länder, vilket är nästan alla länder i hela världen. Endast USA och Somalia står utanför. UNICEF tror på att grunden för att en människa skall bli god och positiv ligger i hur barnets uppväxt har sett ut, och arbetar med det mottot som grund för att motverka bland annat diskriminering, våld, maktmissbruk och sjukdomar. (UNICEF, information)

2.3 Vårdnadshavarens ansvar

"Syftet med vårdnaden om barn är att trygga en balanserad utveckling och välfärd för barnet enligt dess individuella behov och önskemål. Vårdnaden bör trygga positiva och nära människokontakter i synnerhet mellan barnet och föräldrarna."

Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt 1 §

Så lyder inledningen i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. För att barnet ska få sina behov positivt uppfyllda bör vårdnadshavaren med hänsyn till barnets ålder se till att ge barnet den trygghet och stimulerande miljö som krävs. Barnet behöver kärlek och ömhetsbevis för att senare på bästa sätt kunna anpassa sig till samhället. Enligt barnkonventionen har barnet rätt att få vetskap om sina föräldrar direkt efter födseln och det är även föräldrarna som sköter om barnets omvårdnad.

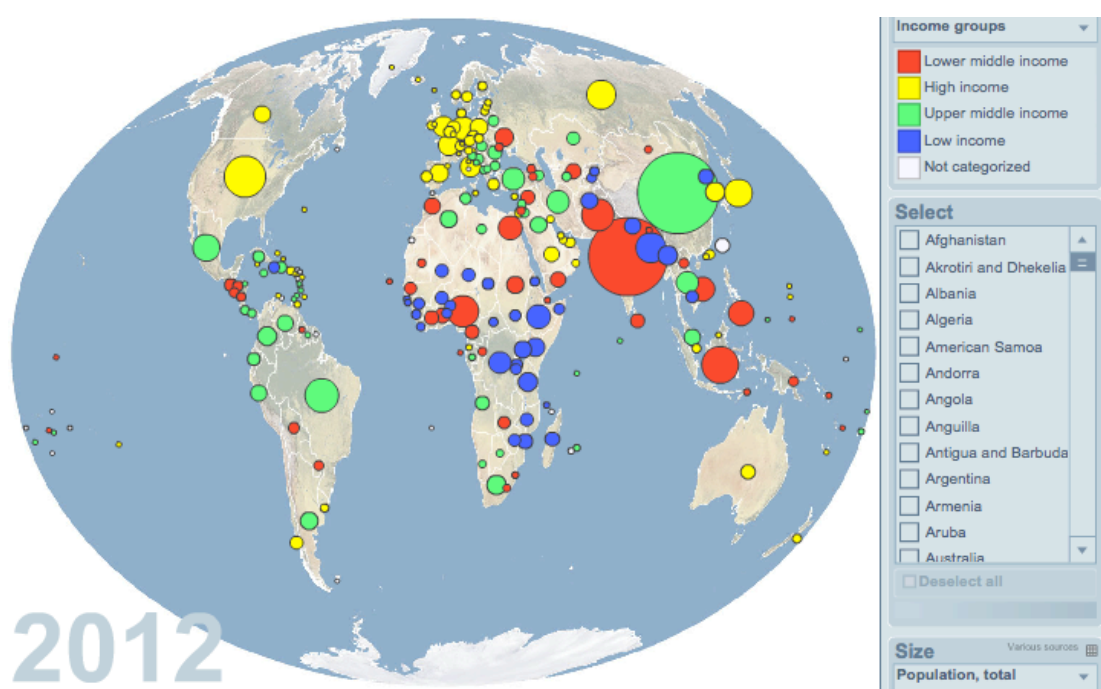
Ett barn kräver mycket mer än bara tillsyn. Till barnets omsorg hör en god uppfostring samt vägledning och utbildning. Allt detta skall den som har vårdnaden om barnet sköta på en tillfredsställande nivå. (Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt § 1; Barnkonvention artikel 7 punkt 1)

Den som ansvarar för barnet är barnets förälder, eller den som anförtrotts uppdraget. De ansvarar för barnet ända tills han eller hon har myndigförklarats. Barnets föräldrar delar på ansvaret om så är möjligt och fattar gemensamma beslut i frågor som rör barnet. (Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt 3 § och § 5)

Barnet har rätt att ha kontakt och träffa sina föräldrar även om barnet bor tillsammans med endast ena föräldern. Det innebär att även om föräldrarna är separerade eller särboende har barnet rätt att vistas med båda parterna. (Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt § 2)

3 BARNSKYDDSLAGEN

För att trygga barnets ställning i vårt samhälle har vi en *barnskyddslag* som grundpelare kring alla frågor som rör barnets välfärd under dess uppväxt. I Finland har barnen det bra i jämförelse med många andra länder tack vare att vår levnadsstandard är relativt hög och att det inte är så stora skillnader mellan samhällsklasserna. Det kan dock vara svårt att försörja en familj med flera barn även i Finland. Det är inte bara frågan om att ha det bra ekonomiskt utan det är också viktigt att barnen känner sig trygga där de lever och bor även om det ofta just är en ekonomisk kris som ligger grund för ett sämre familjeförhållande. (Gapminder; Taskinen, 11)

Figur 1. Bild Hälsa och välfärd efter nation. (Bildkälla: Gapminder)

Med lagens hjälp har vi ett fungerande rättssystem som ska främja barnens utveckling på ett eller annat sätt genom bland annat förebyggande arbete. Ibland måste man placera ett barn utom hemmet medan det ibland räcker med åtgärder inom öppenvården för att allt ska fungera enligt normerna.

Stress och familjekrångel tär på föräldraskapet och så även på barnen. Enligt regeringens proposition gällande barnskyddslagen (RP 252/2006) har bland annat missbruk av alkohol och droger ökat de senaste årtiondena både bland barn, unga och deras föräldrar. Det var också en av motiveringarna för den nya barnskyddslagen som trädde i kraft den 1 januari 2008.

(RP 252/2006 rd, 49; Barnkonvention artikel 9)

Bakomliggande orsaker i förvaltningsdomstolens avgöranden i barnskyddsärenden som behandlats åren 1999–2004 (antalet barn)

Bakomliggande orsak	1999	2000	2001	2002	2003	2004
föräldrarnas drogmissbruk	138	183	191	209	251	242
unga personers drogmissbruk	49	73	78	71	78	66
förälderns psykiska sjukdom	43	28	24	30	67	58
barnets psykiska sjukdom/ störande beteende	47	39	56	93	130	107
sexuellt utnyttjande	11	5	9	12	23	32
annan orsak som beror på föräldern	66	71	41	61	97	109
annan orsak som beror på barnet	11	6	3	8	6	4
orsaken oklar	28	51	4	16	46	43

Figur 2. Tabell Statistik över bakomliggande orsak i förvaltningsdomstolens avgöranden. (Bildkälla:Heino & Rantamäki & Salilla, 2000-2004; RP 252/2006 rd, 50)

3.1 Den nya barnskyddslagen (417/2007)

Vid nyårsskiftet 2008 trädde den nya barnskyddslagen i kraft. Lagen bygger på den tidigare barnskyddslagen, men man lägger nu större tyngd på ett förebyggande barnskydd i samhället. Man har även tagit stor fasta vid lagen från FN:s konvention om barnens rättigheter där alla barns rättigheter finns samlade.

Lagändringen är betydande i och med att man nu går in ett tidigt skede och jobbar med hela familjen för att förebygga eventuella konflikter. Därmed tas även hänsyn

till barn som inte är klienter inom barnskyddet. Enligt lagen är kommunen nu skyldig att se till att alla barn får en mångsidig uppväxt i en trygg miljö.

”Lagens syfte är att trygga barnets rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt särskilt skydd.”

Barnskyddslagen 1 §; Barnkonvention artikel 4

3.2 Kommunens skyldigheter

Genom den nya barnskyddslagen har kommunernas roll i samhället blivit märkbart större för att trygga barn och unga. Varje kommuns skyldighet är att göra upp en plan för hur de ska utveckla och trygga barns och ungas välfärd. (barnskyddslagen 11 § och 12 § kap. 3) I praktiken ser vi det i bland annat de olika tjänsterna som erbjuds i form av till exempel rådgivningsbyråer och mödravård. Kommunerna bör också kunna erbjuda sakkunniga personer, som kan ta hand om ärenden i barnskyddsfrågor. Kommunen och förvaltningsdomstolen beslutar om frågor som rör placeringar och omhändertagande av barn.

En betydande förändring för kommunerna i den nya barnskyddslagen är bestämmelserna för personaldimensionering och gruppstorlekar vid anstaltsvård för barn. Gruppstorlekarna har minskat och personalen ökat. Det medför en större kostnad för kommunerna än tidigare, eftersom de då måste öka på resurserna och bland annat anställa mer personal. Den kommun som varit ansvarig för barnets vård utom hemmet är också skyldig att ordna eftervård.

(Barnskyddslagen 16 §; Socialvårdslagen 14 § och 15 § 1 mom.)

4 BARNSKYDD

Oberoende av ras, nationalitet, religion eller inkomst skall alla behandlas lika i vårt land. Barnen skall vara barn och lära sig att vi alla är lika mycket värda och vi bör därför som vuxna föregå med gott exempel och undvika att belasta barnen med onödiga påfrestningar. Men att få alla att förstå och vilja ändra sin attityd för det är lättare sagt än gjort. De flesta barns första förebild är mamma eller pappa. Barnen härmar och gör som deras förebilder gjorde eller gör. Det är genialt genomtänkt av barnen som ännu inte kan veta allt, men tyvärr så kan det ibland också gå väldigt fel om barnets förebild till exempel missbrukar rusmedel av något slag eller brukar aga eller annan form av våld mot barnet, andra barn eller annan vuxen person. (Barnkonventionen)

Barnskyddets roll är att förhindra att barnet utsätts för till exempel våld vare sig det är inom hemmet eller utanför. Barnskyddet är ett skydd för barn och skall trygga dess uppväxt. För att främja barnen i deras utveckling är olika sorters verksamhet också en viktig del av barnskyddet. Kultur och idrott i olika former stödjer barnets välfärd såsom i daghem, skolor, arbete och som fritidsintressen. Därmed kommer den sociala gemenskapen för barnet gratis. Det är viktigt både för barnet och vuxna att känna att de har stöd av andra i form av olika verksamhets grupper, organisationer eller föreningar. Föräldern vill också kunna lita på andra vuxna såsom lärare, skolhälsovårdare och ledare för att känna att de kan ge barnet en viss trygghet. Barnet bör också kunna känna sig tryggt med andra personer än sina föräldrar för att utveckla och skapa relationer och bli säker i sig självt.

(Taskinen, 2007, 11; Barnkonventionen artikel 3)

Idag är det mycket vanligt att en förälder är ensam försörjare för ett eller flera barn. Familjens situation kan se ut på många olika sätt, och de flesta har större eller mindre problem inom familjen. Barnskyddet skall fungera som stöd för en familj som behöver det. Stöd och hjälp kan ofta ordnas genom den basservice som kommunerna är skyldiga att ordna, utan att ett barn skall behöva nämnas som kli-

ent inom barnskyddet. Detta genom till exempel specialarrangemang i dagvården eller skolan såsom specialundervisning. (Taskinen, 2007, 13)

4.1 Barnskyddsanmälan

Syftet med barnskyddsanmälan är att i ett så tidigt skede som möjligt kunna se till barn som utsetts för brott, försummelser eller andra ting som strider mot lagen. Den gamla barnskyddslagen var ibland svårtolkad, vad som gällde anmälnings-skyldighet. Den nya lagen har tydliggjort vem som har plikt att anmäla om man misstänker att ett barn far illa. (RP 252/2006 rd, 32)

Den nya lagen går före alla andra lagars sekretessbestämmelser och anmälnings-plikten har utvidgats till fler yrkesgrupper. De som är anmälningskyldiga arbetar bland annat inom undervisningsväsendet, social- och hälsovården, polisväsendet, ungdomsväsendet, brand- och räddningsväsendet, församlingen, en flyktingför-läggning eller morgon- och eftermiddagsvården. Övriga medborgare har också rättigheten att göra en barnskyddsanmälan, men de har inte skyldigheten att göra det. (Barnsskyddslagen 25 §)

Ibland kan det vara svårt att avgöra om ett barn mår dåligt, men misstänker man att ett barn är i behov av någon form av vård eller omsorg skall man göra en barn-skyddsanmälan. Så även om man misstänker att barnets utveckling äventyras på grund av vissa omständigheter, eller om barnets beteende avviker mycket från det vanliga av ett sådant slag att man kan misstänka att barnet är i behov av barn-skydd. Konkreta exempel på misstankar är till exempel om ett barn ständigt grå-ter, är ensam sent ute om kvällarna, skadar sig självt eller någon annan, missbru- kar droger och alkohol eller misstänks bli misshandlad eller uppleva våld i sin omgivning. (Taskinen, 2007, 31)

Barnskyddsanmälan görs till myndigheterna, dvs. socialverket eller annat organ som ansvarar för socialvården i kommunen genom ett telefonsamtal eller skriftligt meddelande till myndigheterna. (Taskinen, 2007, 31-32)

4.1.1 ”Eerika” - pågående rättsfall

Ett uppmärksammat fall i media där brister i åtgärder vid barnskyddsanmälan uppstått är ”Eerika fallet”. Trots flertalet barnskyddsanmälningar från bland annat skolan och grannar hade barnskyddet inte tilltagit tillräckliga åtgärder för den åtta åriga flickan som senare dog i hemmet på grund av grovt dödsvållande. Tingsrätten behandlade ärendet i mars och dömde fadern och styvmodern för livstids fängelse för bland annat misshandel, frihetsberövande och mord. Hovrätten stod fast vid tingsrättens dom om livstids fängelse för flickans far och styvmor den 15 november, skriver yle på sin hemsida samma dag. (Yle 15.11. 2013)

Eerika dog en brutal död under morgonen till torsdagen ifjol. Flickan hade bundits fast så hårt i en presenning att kroppstemperaturen ännu låg på 41,3 grader några timmar efter att man konstaterat flickans död. Hon hade tejp för munnen och hade helt enkelt kvävts till döds. Innan hon bands fast hade hon även misshandlats och så även under tiden hon var fastbunden. Eerika dog en plågsam död som kan ha tagit ända upp till sex timmar. (Stämningsansökan)

Det framkom senare att det inte var ovanligt att Eerika sov fastbunden på samma kökssoffa som hon dog på. Grannarna hade reagerat på Eerikas konstiga beteende utomhus då hon kunde springa runt i en cirkel i timmar. Detta var ett sätt att ”motionera” flickan på samt ett straff för dåligt uppförande. Flickan var ibland även tvungen till att göra sina behov utomhus, vilket grannarna även reagerat på. De närmaste grannarna upplevde hotfull stämning av ljuden att döma inne hos familjen. Flickan tvångsmatades tills hon kastade upp och fortsatte därefter att tvångsmatas. I skolan reagerade man på att flickan ofta var blåslagen och hade kala fläckar på huvudet till följd av styvmammans hårda tag. Styvmamman påstod att Eerika led av någon sorts störning, och hon intogs även för observation en kortare tid. Vid observationen kunde man dock inte finna något anmärkningsvärt som skulle tyda på att flickan skulle ha en störning eller dylika symptom. Flickan ville inte tillbaka hem till familjen men man lyssnade inte på hennes vädjan. (Stämningsansökan)

Styvmamman levde under falsk identitet och påstod sig vara en fransk kirurg vilket inte var trovärdigt under några som helst omständigheter. Ändå tog man inte och granskade hennes riktiga identitet. (Stämningsansökan)

Utredningarna har varit omfattande och inkluderar barnskyddsmyndigheternas arbete. Flera anställda inom barnskyddet misstänks för brott mot tjänsteplikt. (YLE 16.10.2013)

Fallet fick också social- och hälsovårdsministeriet att reagera med förslag till en lagändring, skriver man i nättidningen *Kansanuutiset* 4.9.2013. Barn som utsatts för våld behandlas nu likvärdigt med barn som blir sexuellt utnyttjade. Tidigare har våld i hemmet inte behandlats med tillräckligt snabb verkan. (Kansanuutiset 4.9.2013)

4.2 Barnskyddsärenden

När barnskyddsmyndigheterna får in en anmälan om att ett barn av någon anledning misstänks fara illa, får socialarbetarna en omedelbar uppgift i att bedöma huruvida brådskande ärendet är. Socialarbetaren har en vecka på sig att utreda om ett barnskydd skall inledas om ärendet inte kräver omedelbar åtgärd. (Barnskyddslagen 26 §)

En utredning för varje barnskyddsanmälan görs alltid med några få undantag. Är barnet redan är klient inom barnskyddet eller om det tydligt framgår att anmälan är obefogad. När utredningen av behovet av barnskydd görs strävar man efter ett samarbete med barnets vårdnadshavare. Det förekommer att barnets vårdnadshavare motsätter sig en utredning av barnskydd, och i så fall kan man söka om tillstånd för undersökning av barnet hos domstolen. I vissa fall är det inte möjligt att samarbeta med barnets vårdnadshavare till exempel på grund av grava drog eller alkoholproblem.

En barnskyddsanmälan kan ha gjorts på ett barn i en familj med flera barn och då skall man även se över situationen för de övriga barnen.

Bakom varje barnskyddsanmälan finns en historia som kan återges från olika synvinklar beroende på vem i familjen man pratar med. Socialarbetarens uppgift är att utreda historien och försöka möta alla inblandade för att genom diskussioner eller familjerådslag försöka komma fram till en lösning för barnets och familjens bästa.

(Barnskyddslagen § 31; Taskinen s. 35, 10)

4.3 Barnet som klient

När ett barns situation kräver att barnskydd inleds, registreras barnet som klient inom barnskyddet. Då utses det också en socialarbetare åt barnet. Socialarbetaren utreder tillsammans med en kollega barnets situation inom tre månader. Barnet och dess vårdnadshavare underrättas ärendet per telefon eller genom ett besök. I vissa fall, när barnet så önskat eller förbjudit, kan man låta bli att meddela barnets föräldrar eller vårdnadshavare om det anses nödvändigt. (Barnskyddslagen 33 §)

Utredningen inleds därefter oftast med ett möte med barnet där barnet får möjlighet att ge uttryck för sina känslor oberoende ålder. På så vis kan man se hur barnet förhåller sig till sina föräldrar, speciellt om barnet är litet. I vissa fall kan socialarbetarna träffa barnet utan vårdnadshavarens närvaro och det även utan vårdnadshavarens samtycke om så krävs. (Barnskyddslagen 28 §, 29 §)

Diskussioner kring barnet och fortlöpandet av ärendet ordnas i samarbete med barnets familj och andra anhöriga. Socialarbetaren skall sträva efter att alla berörda parter kan samarbeta så bra att man kan komma fram till en gemensam lösning och ett önskat resultat som i stor omfattning innebär att förändra mönster och förstärka familjen. (Barnskyddslagen 31 §; Taskinen, 2007, 36-37)

Det som undersöks hos barnet är bland annat barnets uppväxtförhållanden, vårdnadshavarens intresse och verksamhet för barnet och även hur vårdnadshavaren klarar av att sörja för barnet. Man fäster uppmärksamhet vid hur barnet och vårdnadshavaren förhåller sig till varandra och vilka risker som finns. Sedan bedömer man vilka barnskyddsåtgärder som man finner behov för. När utredningen gjorts börjar man med att poängtera familjens starka sidor och därefter går man in för att

förbättra och förändra de beteenden, mönster och annat nödvändigt ont som anses gynna och trygga barnets omgivning.

Barnskyddsmyndigheterna kan i avslutat utredningsskede konstatera att fortsatta barnskyddsåtgärder inte är nödvändiga och kan därmed avsluta klientrelationen genom att endast arkivera utredningshandlingarna.

(Taskinen, 2007, 38)

4.3.1 Klientplan

För varje barn som fortsätter som klient hos barnskyddet skall det göras upp en så kallad klientplan tillsammans med socialarbetaren och barnets vårdnadshavare eller företrädare. Beroende på hur barnets barnskydd förverkligas får barnet en egen klientplan formad efter barnets behov av stöd. Om barnet omhändertas kan även barnets vårdnadshavare få en separat klientplan som stöd i föräldraskapet.

Klientplanen skall innehålla hurudant stöd barnet och familjen är i behov av, målet med stödet och hur och när målet uppskattas uppnås. Anhörigas avvikande åsikter om ordnandet av stöd antecknas också i klientplanen även om de inte nödvändigtvis påverkar åtgärderna. Klientplanen följs upp och kan kompletteras i efterhand och den skall alltid ses över minst en gång i året.

(Barnskyddslagen § 30; Taskinen, 2007, 40)

4.4 Öppen vård

När ett barn blivit klient inom barnskyddet är det främst inom öppen vården som barnet får stöd om barnet inte kräver placering eller omhändertagande.

Barnskyddsmyndigheterna är skyldiga att omedelbart vidta stödåtgärder för ett utsatt barn

1) om uppväxtförhållandena äventyrar eller inte tryggar ett barns hälsa eller utveckling, eller

2) om ett barn genom sitt beteende äventyrar sin hälsa eller utveckling.

Syftet med stödåtgärderna inom öppenvården är att främja och stödja ett barns positiva utveckling samt stödja och stärka förmågan och möjligheterna att fostra hos föräldrarna, vårdnadshavarna och personer som svarar för barnets vård och fostran.

Barnskyddslagen 34 §

Många gånger beror barnets bristfälliga omsorg på att föräldrarna har svårt att försörja sin familj ekonomiskt, ibland kan även boendeförhållandena vara mycket dåliga. Då är kommunen skyldig att utan dröjsmål hjälpa till med ett ekonomiskt stöd som täcker det vardagliga behovet för bland annat mat, kläder, skolgång och utbildning samt se till att familjens boende motsvarar behovet. Får familjen hjälp i ett tidigt skede kan man avsluta barnskyddet om det är resurserna som är det väsentligt bristfälliga. Enligt lagen är man även berättigad ekonomiskt stöd i form av utkomststöd. (Barnskyddslagen 35 §; Lagen om utkomststöd)

Det kan variera ganska mycket från kommun till kommun med vad de har att erbjuda en familj i form av tjänster och stödåtgärder. Varje familj har också olika behov och man försöker skraddarsy lämpliga åtgärder och tillvägagångssätt därefter. Barnskyddslagen kräver dock att kommunen kan erbjuda vissa bastjänster såsom barndagvård, hemservice, vårdservice, familjearbete, stödpersoner och stöd för övriga behov med mera. (Barnskyddslagen 36 §)

4.4.1 Placering inom öppenvården

Om barnets vårdnadshavare inte kan ta hand om sitt barn på grund av sjukdom eller annan orsak kan barnet placeras för en kort tid inom öppenvården. Så även om barnet anses behöva rehabiliteras eller om man behöver tid för att barnets stödbehov skall bedömas. Det är också möjligt att hela familjen kan ordnas fa-

milje- eller anstaltsvård om man bedömer att behandlingen genomförs bäst tillsammans med barnets vårdnadshavare.

Man kan inte placera ett barn inom öppenvården upprepade gånger om situationen inte innebär en tvingande placering. Placering inom öppenvården får inte ses som ett alternativ till ett omhändertagande om kraven för att en omhändertagning skall ske uppfylls. När man fattat beslut om att ett barn skall placeras inom öppenvården som stödåtgärd gör man en uppskattning om hur länge placeringen kommer att vara samt att målet med placeringen fastställs. Sannolikheten för en förlängning av placeringen uppskattas inom tre månader från den dagen placeringen inleddes. Om det är så att barnets placering förlängs måste en ny utvärdering göras var tredje månad och då utreds även om de finns behov för ett omhändertagande.

(Barnskyddslagen 37 §, 37a §)

Ett barn och dess vårdnadshavare skall alltid höras när man beslutar om en placering som stödåtgärd. Om ett barn fyllt 12 år kan det placeras endast om han eller hon själv går med på det. (Barnskyddslagen 37a §)

4.5 Brådskande placering

När ett barn är i behov av brådskande placering är barnet utsatt för omedelbar fara, hot eller behöver vård utom hemmet av annan orsak. Begreppet har i den tidigare lagen kallats för ”brådskande omhändertagande”, men har nu förtydligats. (Barnskyddslagen 38 §)

Situationer som uppstår där brådskande placering är nödvändig är när plötsliga brister i barnets omsorg och vårdnad uppstår som en klar hotande fara. Det kan till exempel vara om barnets vårdnadshavare är så påverkade av rusmedel så att de inte förmår ta hand om barnet eller barnen. Det kan uppstå misshandel eller andra våldsamma situationer där barnet är offer eller klart påverkad av situationen och en brådskande placering är akut nödvändig. Barnet kan också genom självvållad orsak bli brådskande placerat till exempel om barnet har gjort sig skyldig till brott, använt droger, alkohol eller betett sig aggressivt eller självdestruktivt. Ibland kan

det finnas misstanke till att barnet kommer att föras olovligt ut ur landet eller bli gömt. (Taskinen, 2007, 47)

Övriga grunder för brådskande placering är om barnets vårdnadshavare tillfälligt inte förmår ta hand om barnet eller barnen på grund av olycka eller akut insjuknande. Om inte barnet är utsatt för omedelbar fara placeras barnet i första hand hos en släkting eller annan anhörig till barnet. (Taskinen, 2007, 47)

Polisen behöver ibland undersöka fall där det finns misstanke om brott med stöd av förundersökningslagen. Om barnet misstänks vara utsatt för misshandel eller sexuella övergrepp och det inte finns tydliga bevis som bekräftar misstankarna kan polisen inte alltid inleda en förundersökning då man önskar. Då är det skäl att se över situationen och försöka förutsäga om gärningen kommer att upprepas och om det finns grund för en omhändertagning. Barnet själv kan påverka genom att själv välja att bli placerat. En förebyggande åtgärd kan vara att den hotande parten i familjen flyttar ut ur den gemensamma bostaden åtminstone för den tid som man undersöker fallet. En förälder kan ansöka om besöksförbud om det inte löser sig på annat sätt. (Taskinen, 2007, 47-48)

Ibland går barnets vårdnadshavare inte med på att barnet undersöks för misstankar om misshandel eller övergrepp, då kan tillstånd till undersökning ansökas hos förvaltningsdomstolen. (Barnskyddslagen 28 §)

I praktiken kan en brådskande placering för ett barn vara en stor chock, väldigt påfrestande och till och med traumatiserande om barnet plötsligt tas från sin familj utan större förvarning. Därför är det väldigt viktigt att man försöker förbereda barnet väl i samråd med familjen om det bara är möjligt. I situationer där konflikter uppstår är man tvungen att överväga hur allvarlig och hotande situationen verkligen är för att undvika att barnet far mer illa vid än separering från familjen än om barnet stannar kvar hos sina vårdnadshavare. Viktigt att poängtera är att en brådskande placering inte ses som en lösning eller en verkställighetsmetod för till exempel en vårdnadstvist om barnet inte anses vara utsatt för omedelbar fara. (Taskinen, 2007, 48; Hellblom-Sjögren 2012, 18-19)

Det är den förordnade socialarbetaren som har beslutanderätt i ärendet angående brådskande placering. Även när det gäller brådskande placering skall barnets, föräldrarnas och vårdnadshavarens uppfattning och åsikt höras innan ett beslut i ärendet tas. (Taskinen, 2007, 48-49)

Brådskande placeringar motsvarar till sin natur omhändertagande, varför förutsättningarna för tillgripande av brådskande placering är strikta med tanke på de mänskliga rättigheterna.

Taskinen, 2007, 49

Under den tiden barnet är brådskande placerat eller omhändertaget har det organ som ansvarar för socialvården rätten att avgöra barnets tillsyn, hälsovård, vistelseort, vård och andra angelägenheter som omfattar barnet i positionen. (Taskinen, 2007, 49)

Barnet är brådskande placerat så länge som det är nödvändigt, men högst 30 dagar. När situationen i barnets hem har lugnat ner sig kan man återförena barnet med familjen och till exempel fortsätta med stödåtgärder inom öppenvården. Om situationen i familjen inte ser ut att bli bättre inom snar framtid (30 dagar) kan ärendet tas upp som ett omhändertagande eller i annat fall kan man förlänga den brådskande placeringen. Om man har samtycke till en förlängning av placeringen eller ett beslut om omhändertagande av både vårdnadshavaren och det minst 12-åriga barnet är tidsfristen 45 dagar istället för endast 30 dagar. (39 § 2 och 3 mom.) En brådskande placering kan också förlängas av förvaltningsdomstolen i samband med en ansökan om ett omhändertagande. Den brådskande placeringen upphör och avslutas då ett beslut om omhändertagande gjorts och skall inledas. (Barnskyddslagen 39 §; Taskinen, 2007, 49)

4.6 Omhändertagande

Det väcker starka känslor hos barn och föräldrar som upplevt ett omhändertagande av sina egna barn eller sig självt. Ibland har föräldrar motvilligt fått sitt barn ”bortrövade” medan barnet självt emellanåt ansett att omhändertagandet gjorde livet möjligt igen. Det uppstår ofta spänningar mellan barnet och dess in-

tressenter hur man än går till väga för att göra det så rätt som möjligt. Ofta sker omhändertagande i samband med en kris där hela familjen behöver hjälp. (Taskinen, 2007, 52)

Ett omhändertagande sker när ett barns uppväxtförhållanden allvarligt äventyras eller barnet själv äventyrar sin utveckling och hälsa genom att till exempel bruka droger och alkohol. Så även om ett barn har en kriminell livsstil och gjort sig skyldig till brottsliga gärningar som inte kan anses obetydliga. Prostitution är också en grund för omhändertagande. I regel så utgör inte en enskild faktor ensam grund för ett omhändertagande, utan det kan vara många faktorer som påverkar barnets hälsa och välmående. Det kraftiga ingripandet av myndigheterna görs endast när de tidigare nämnda åtgärderna uteslutits. (Taskinen, 2007, 52-53)

När man förbereder ett omhändertagande sker det i samarbete mellan två socialarbetare. Den ena har ansvar för barnets angelägenheter medan den andre är en annan anställd inom barnskyddet och dessa två samarbetar som ett arbetspar i ärendet. Det skall ordnas juridisk expertis vid behov. (Barnskyddslagen 41 §)

Processen för omhändertagandet kan inledas genom att man säkerhetsställer att alla förutsättningar för omhändertagande uppfyllts. Man utreder till exempel om barnets levnadssätt eller uppväxtförhållanden på något sätt är skadligt. Man bedömer om det finns möjlighet för stödåtgärder inom öppenvården. Flytten hemifrån får inte vara mer skadligt för barnet än att stanna kvar hos familjen. (Barnskyddslagen 40 §)

Man diskuterar personligen med barnet och även med dess närstående om omhändertagandet (barnskyddslagen 39 § och 42 §). Vårdplatsen väljs efter barnets behov. Släktingar, familjehem, barnskyddsanstalter och skolhem är några alternativ där barnet kan placeras (barnskyddslagen 32 §). För barnet görs även en ny klientplan på motsvarande sätt som tidigare. Även föräldrarna får en separat klientplan som stöd i föräldraskapet (barnskyddslagen 30 §; Taskinen, 2007, 57-58)

När ett beslut har fattats av socialväsendet ledande tjänstemän skall det föras fram skriftligen till förvaltningsdomstolen med innehåll av beslut om omhändertag-

ningen samt med beslut om placering i vård utom hemmet. Därtill skall det säkerhetsställas att alla parter har getts möjlighet att bli bevisligen hörda och att man har beaktat alla instansers utlåtanden. Om omhändertagandet sker med alla berördas samtycke behöver beslutet inte gå via förvaltningsdomstolen.

När ett omhändertaget barn fyller 18 år upphör placeringen. Man kan avsluta ett omhändertagande även tidigare om förutsättningar för det föreligger (barnskyddslagen 47 §). Beslut om att avsluta ett omhändertagande fattas även det av den ledande tjänsteinnehavaren för socialväsendet, men på beredning av barnets ansvariga socialarbetare.

(Taskinen, 2007, 67)

4.7 Eftervård

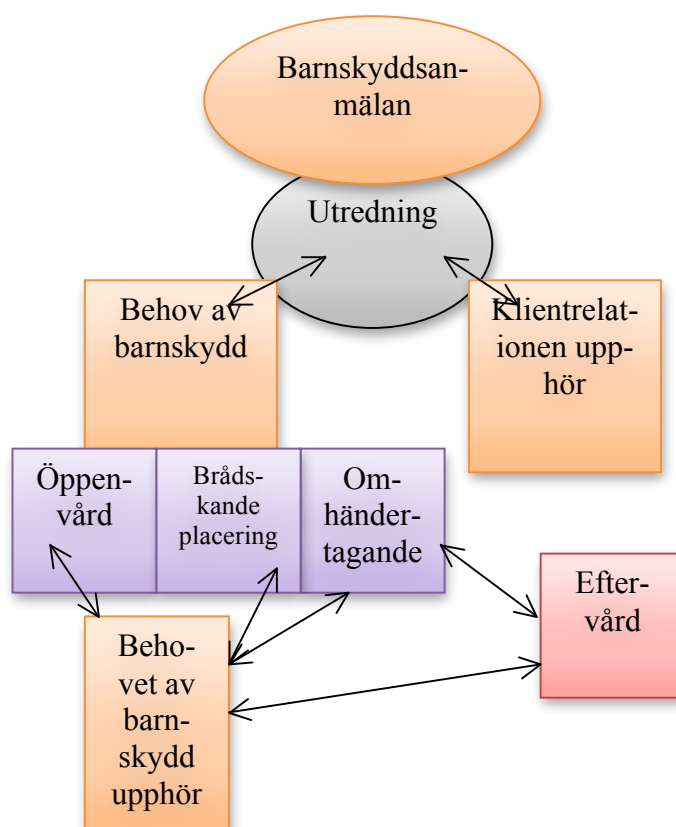
Eftervården sker när vården utom hemmet har avslutats eller när en placering som stödåtgärd inom öppenvården avslutats. Även andra klienter inom barnskyddet har möjlighet till eftervård. (Barnskyddslagen 75 §)

Syftet med eftervården är att barnet eller den unga personen samt dennes föräldrar eller vårdnadshavare ska få stöd med att återgå till det riktiga hemmet och att barnet eller den unga bland annat skall utvecklas till en självständig person. Stödet efter att ett barn eller en ung person varit bosatt utom hemmet är väldigt viktigt för att denne skall ha möjlighet att integrera sig på ett positivt sätt i samhället. Speciellt viktigt är det om den unga flyttar direkt till en egen bostad efter placeringen. Detta för att det långsiktiga målet med barnskyddsåtgärderna inte skall försummas eller brytas på ett negativt sätt. (Taskinen, 2007, 93)

För en ung person som till exempel skall bo och försörja sig själv efter en placering är det viktigt med en stödperson som denne kan lita på. Stödpersonen kan vara en bekant vuxen som ger den unge personen en känsla av bekräftelse. Stödpersonen hjälper till med att till exempel ordna studieplats eller söka en arbetsplats åt den unga personen. Eftervården innefattar även ekonomiskt stöd. (Taskinen, 2007, 94, 96)

Hela processen för vården utom hemmet och eftervården måste ses som en helhet och barnets ansvariga socialarbetare och de övriga anställda barnet i fråga arbetar i samklang med en genomtänkt plan. Även om eftervården kan fördelas mellan flera aktörer och kommunen kan köpa tjänster utifrån så är det barnets ansvariga socialarbetare som ansvarar för att planen utförs i sin helhet. Det är kommunens skyldighet att se till att eftervården ordnas för barnskyddet. Eftervård ges i max fem år efter att placeringen avslutades och kommunens skyldighet att ordna eftervård upphör när den unga har fyllt 21 år. En klientplan skall även göras upp för barnet eller den unge i eftervården i samma stil som tidigare och det innan placeringen upphör. (Taskinen, 2007, 93)

Det är inte bara för barnet eller den unge som eftervården är viktig, även för de socialarbetare som arbetat med personen i fråga är det mentalt viktigt och motive- rande att se att de lyckas slutföra ett arbete och att det gett resultat. (Taskinen, 2007, 94)

Figur 3. Processen i barnskyddet (Taskinen, 2007, 34 (illustration: författaren av lärdomsprovet))

5 INTRESSEKONFLIKTER

Intressekonflikter uppstår redan när barnets vårdnadshavare inte kan bevaka barnets intresse opartiskt eftersom en intressekonflikt har uppstått mellan barn och vårdnadshavare. Då finns det en grundad anledning till att barnet och vårdnadshavaren är oense. Det kan vara att barnet till exempel misstänks eller konstaterats ha blivit sexuellt utnyttjat eller misshandlad. Vårdnadshavaren kan också till exempel ha sådana psykiska problem eller andra hälsorelaterade problem att hon eller han inte förmår bevaka sitt barns intresse gentemot sina egna motsatta intressen. Om denna intressekonflikt förekommer skall en intressebevakare utses åt barnet. (Taskinen, 2007, 41)

Barnets föräldrar är i första hand de som står för barnets vårdnad och intressebevakning, så även när barnet är omhändertaget. Den vård som ordnas för barnet när det är utom hemmet skall ske med målet att alltid återförenas med familjen. (Barnskyddslagen 4 §)

Situationer har förekommit då man har varit tvungen att se andra alternativ än att återförena familjen. Detta sker vanligtvis när det handlar om långvariga placeringar utom hemmet. Barnet eller ungdomen hinner ofta även bli så pass gammal när hon eller han blivit placerad för en längre tid att hon eller han själv kan bestämma hur hon vill ha det efter placeringen. Om barnet är yngre kan man överväga någon annan person än barnets föräldrar som vårdnadshavare eller bistående vårdnadshavare. Detta ansöks om i tingsrätten om så är nödvändigt. (Taskinen, 2007, 90)

5.1 Barnskyddet och FN:s konvention

”... barnets bästa skall komma i främsta rummet vid åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ.”

Barnkonventionen artikel 3

Så beskriver FN:s konvention om barnets rättigheter i artikel 3. I Finland vann konventionen laga kraft år 1991. Konventionen beskriver också två viktiga män-

niskorätsfrågor för barnskyddet som lätt går emot varandra. Det är principen om barnets bästa och principen om ett skyddat privat- och familjeliv. (Barnkonventionen)

Dessa frågor som faktorer skapar ofta konflikter inom barnskyddet. Det är svårt att bedöma när ett barn verkligen mår sämre av att bo tillsammans med sin egen biologiska familj än om barnet skulle bo utom hemmet. Man kan höra utlåtanden från många experter, som psykiatrer och läkare, och grunda sina beslut på dem. Men eftersom de kan ha varierande utsagor om till exempel en mammas mentala hälsotillstånd kan det lätthänt bli så att den socialarbetare som ansvarar för klienten bildar sin egen uppfattning om mammans tillstånd och plockar ut det han eller hon anser riktigt ur varje utlåtande.

För att följa konventionen riktigt är det viktigt att höra alla parter i ett ärende inklusive barnet. Även när barnet är väldigt ungt är det viktigt att lyssna och försöka prata med barnet. Små barn är ofta väldigt ärliga och lojala gentemot sina föräldrar. Genom att iaktta barnet tillsammans med föräldern eller föräldrarna kan man se hur barnet beter sig och förhåller sig till dem.

(Taskinen, 2007, 15; Hellblom-Sjögren, 2012, 19)

5.1.1 ”Fingerlekar” - rättsfall

Det är viktigt att minnas att barnets föräldrar även skall respekteras, vilket lätt glöms bort vid misstankar om brott mot ett barn.

Flicka, sju år, berättade åt en psykolog att hon brukade leka ”fingerlekar” med sin pappa. Psykologen tolkade leken som sexuell beröring av flickan och anmälde ärendet till barnskyddet. Flickan fick då aldrig mer bo i samma hushåll som sin far. Först när flickan var 20 år hörde man henne i rätten där hon då berättade att hon aldrig blivit sexuellt utnyttjad av sin far. ”fingerlekarna” var att göra olika slags handarbeten med fingrarna. Pappan hade gång på gång blivit nekad att låta sin dotter vittna i domstol.

Psykologen hade i detta fall gjort rätt eftersom psykologen är anmälningsskyldig vid misstanke om brott. Men barnskyddet gjorde ingen vidare undersökning om påståendet stämde. Man nekade till att flickan skulle behöva vittna i domstol för att det skulle skada henne psykiskt. Modern till barnet trodde inte heller att påståendet stämde men det ignorerade man. Pappans enda vittne var dottern och hade därför ingen möjlighet till ändring om man inte ville höra flickan. Pappans enda möjlighet att få tillbaka dottern var enligt barnskyddet att erkänna att han hade utnyttjat flickan sexuellt. Fadern skulle därefter få gå i terapi och när han genomgott terapin skulle han få vårdnaden om flickan tillbaka.

Fadern erkände dådet även om han var oskyldig, han gick i terapi under två år och väntade på att hans dotter skulle få komma hem. Psykologen hade dock inte kunnat se några framsteg i faderns terapigång och barnskyddet tillät inte fadern få tillbaka vårdnaden om barnet. Först 13 år senare tog en läkare kontakt med flickan för att höra hennes version av ärendet och först då kom sanningen fram också för socialarbetarna.

(Fallet F och M v Finland)

6 DOMSTOLAR

I domstolen handläggs ärenden i brådskande ordning och även i konfliktsituationer kan man söka tillstånd för till exempel undersökning av ett barn. Det händer också att ärenden tas upp i den europeiska människorättsdomstolen.

6.1 Förvaltningsdomstolen

I lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) och förvaltningsprocesslagen (586/1996) ingår de allmänna bestämmelserna om förfaranden och domförhet i fråga om barnskyddsärenden i brådskande ordning. (Barnskyddslagen 88 §)

Till förvaltningsdomstolen kan det lämnas besvär i fråga om omhändertagande om ett barn som fyllt 12 år eller dess vårdnadshavare ångrar sitt samtycke till placeringen. Om de från början inte accepterar omhändertagandet görs beslutet angående placeringen även hos förvaltningsdomstolen. Om vårdnadshavaren eller barnet som fyllt 12 år inte heller accepterar förvaltningsdomstolens beslut kan de söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen. Ändring av upphörande av omhändertagande eller ändring av placering utom hemmet kan också sökas hos högsta förvaltningsdomstolen av ett 12 år fyllt barn, dess föräldrar eller vårdnadshavare samt av en person som har svarat eller svarar för barnets vård. (Taskinen, 2007, 71)

Andra ärenden som kommer in till förvaltningsdomstolen angående barnskydd är bland annat ansökan om tillstånd att undersöka ett barn, ansökan om att förlänga en tidsfrist för brådskande placering och ansökan om förbud av verkställighet eller avbrytande av verkställighet. (Taskinen, 2007, 76-78)

6.2 Europeiska människorättsdomstolen

För att alla medlemsstater skall följa den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna är de skyldiga att underlåta sig den Europeiska människorättsdomstolen som verkar i anslutning till Europarådet i Strasbourg. Europarådets medlemsstater är även alla parter till människorättskonventionen. Från varje medlemsstat sitter en oavhängig domare i Europeiska människorättsdomsto-

len som valts ut av Europarådets parlamentariska församling. Finlands domare heter Päivi Hirvelä och sitter med i den nuvarande mandatperioden som varar sex år.

Om man i en finländsk domstol tycker att man blivit kränkt enligt de mänskliga rättigheterna kan man föra en klagan till europeiska människorättsdomstolen. Då förutsätts det att en myndighet har kränkt personen med stöd av människorättskonventionen och att alla rättsmedel i Finland har använts.

Klagomålet kan fritt formulerat skrivas på något av Europarådets officiella språk, engelska eller franska. Det kan också skrivas på ett språk i vars stat har ratificerat Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Domstolen har en egen blankett som rekommenderas för detta ändamål. Klagomålet skickas till domstolens kansli inom sex månader efter att den högsta nationella rättsinstansen har gett det slutgiltiga beslutet i ärendet.

Den Europeiska människorättsdomstolen beslutar alltid om ärendet skall tas upp för prövning innan man ser på klagomålets innehåll. Förfarandet sker i allmänhet skriftligt men vid behov finns det möjlighet till en muntlig förhandling. Domen träder i kraft tre månader efter att den avkunnats. Den slutgiltiga domen i ett ärende är rättsligt bindande för den svarande staten.

Den stat som anses ha brutit mot konventionen om de mänskliga rättigheterna är skyldig att gottgöra klaganden samt betala ersättning inom tre månader från att domen vunnit laga kraft om domstolen så kräver. Verkställigheten övervakas av Europarådets ministerkommitté.

(Fpa, internationella organ)

6.3

7 VEM BEVAKAR BARNETS INTRESSE?

I ett barns liv finns det många personer som kan ha en betydande roll i dess uppväxt och utveckling. Förutom barnets föräldrar kan det vara dagvårdare, lärare i skolan, ledare för en förening, läkare eller en förebild för ett intresse. Om hemmet i något skede inte anses vara den tryggaste platsen för barnet på grund av olika anledningar vad gäller barnets hälsa och omsorg kommer även andra viktiga personer in i barnets liv.

7.1 Vårdnadshavaren

Barnets biologiska föräldrar är också barnets vårdnadshavare. Har barnet andra än sina biologiska föräldrar såsom till exempel adoptivföräldrar eller motsvarande personer är de också barnets vårdnadshavare. Som vårdnadshavare har man ett ansvar som förälder och är för sitt barn den främsta och närmaste personen eller personerna för barnet.

Enligt lagen är barnets vårdnadshavare i första hand modern men är föräldrarna gifta är även fadern vårdnadshavare till barnet. Om man inte är gift och inte heller kommer att gifta sig bör fadern erkänna sitt faderskap. (Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt 6 §.)

Barnets vårdnadshavare kan få vägledning i fostran med hjälp av till exempel familjerådgivningen. Det är dock upp till var och en hur barnets uppfostran ser ut så länge den tillgodoser barnets behov. Enligt grundlagen så skall varje människas privatliv tryggas och var och en har rätt till hemfrid och sin egen heder. Vårdnadshavaren har rätt till sina egna värderingar och sitt eget sätt att fostra barnet. Detta med strävan till att barnet utvecklas i positiv riktning. (Lag angående vårdnad om barn och umgängesrätt; Taskinen, 2007, 15)

7.2 Kommunen

Inom kommunen finns det många personer som kan påverka och hjälpa barnet vid behov. Det är till exempel barnets lärare i skolan eller i dagvården. I skolan finns

det hälsovårdare, kurator och även en psykolog. Alla dessa individer har en skyldighet att anmäla om det finns misstanke om att ett barn far illa. Men i första hand finns de till för att vägleda och rätta till små problem innan de blir betydande problem för barnet.

För att förebygga att ett barn ska behöva bli klient inom barnskyddet krävs det samarbete mellan alla sektorer. Redan i dagvården ska ett barn med speciella behov få det stöd det kräver genom olika specialarrangemang. I skolan kan det till exempel vara i form av skolgångsbiträde samt specialundervisning. Skolorna bör enligt lagen ha tillgång till en kurator och en psykolog för eleverna. Varje sektor är skyldig att sörja för sin del av arbetet. Detta är så kallade normala tjänster eller basservice som erbjuds av kommunen. Familjen får i övrigt främst hjälp via en familjerådgivning eller motsvarande. Genom en god kommunikation kan barnet och familjen få råd och hjälp i ett tidigt skede och på så vis undviker man att en familj eller ett enskilt barn skall behöva må dåligt.

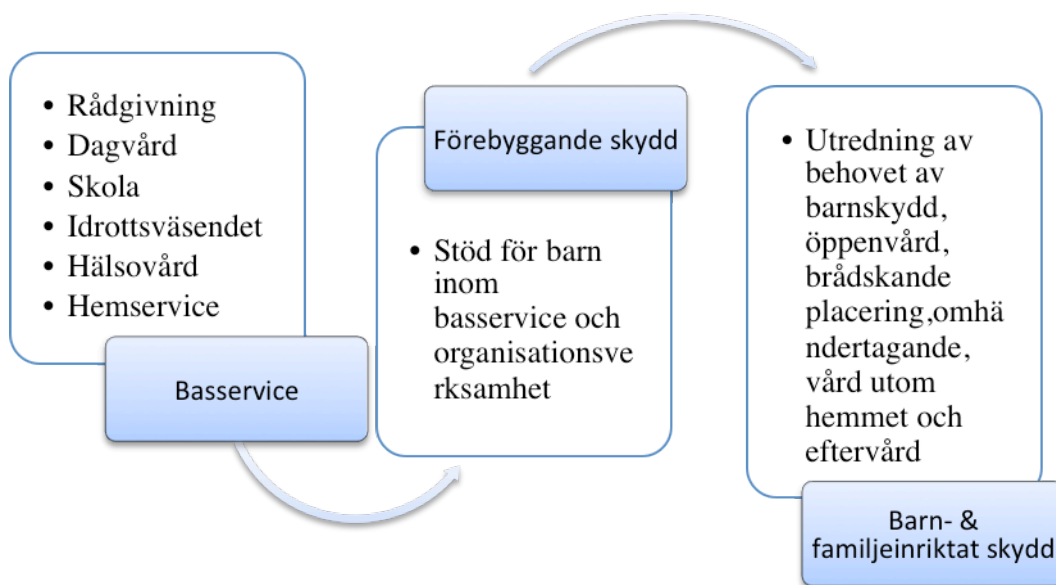
Det är alltså inte bara socialväsendet som har skyldighet att se till barnen. Med myndigheternas samarbete får man större översikt över alla barn och kan på så vis främja hela samhället.

(Taskinen, 2007, 8-9; Kommunerna, skyldigheter)

7.3 Barnskyddet

En familj har rätt att söka hjälp om de inte klarar av att hantera sin situation utan att barnen i familjen lider. De har även rätt till vägledning i barnets fostran även om det inte är någon kris i familjeförhållandena. Men om ett barn far illa är myndigheterna i Finland skyldiga att ingripa, i detta fall barnskyddet. Det är barnskyddets skyldighet att se till att trygga barnets välbefinnande. (Barnskydd, info)

För ett barn som råkar illa ut, kan barnskyddet spela en avgörande roll för detta barns liv. Socialarbetaren kommer då att vara en mycket viktig person i barnets liv, speciellt om barnet placeras utanför hemmet.

Figur 4. Vägen till skydd

(Taskinen, 2007, 14 (illustration: författaren av lärdomsprovet))

7.4 Socialarbetaren

I kommunen är det socialarbetarna som ansvarar för barnskyddet. En socialarbetare har många olika roller som tjänsteman och en person från myndigheterna. (Fridh och Norman, 2008, 12) Hon eller han kommer i kontakt med många olika människor i sitt arbete och bör vara lyhörd för sina klienters känslor, tankar och behov. (Fridh och Norman, 2008, 14)

Socialarbetaren ansvarar för barnets angelägenheter. Genom olika metoder såsom observationer och samarbeten med t.ex. barnets dagvård skall socialarbetaren göra en utredning av barnets situation i den omfattning som omständigheterna kring varje enskilt fall kräver. (Barnskyddslagen 27 §, Taskinen, 2007, 37)

Arbetet som socialarbetare är dock krävande, eftersom man måste bemöta sanningen i varje människas liv hur obekvämt den än är. Socialarbetaren måste ändå respektera varje individ som människa även om personen ifråga gjort någon annan

illa. En bra socialarbetare klargör tydligt vad som förväntas av en förälder, även om föräldern kan ha misshandlat sitt barn, istället för att endast hota med att ta barnet ifrån föräldern. (Fridh och Norman, 2008, 14)

7.5 Intressebevakaren

Ett barns företrädare är i första hand barnets vårdnadshavare. När barnet fyllt 12 år, har han eller hon rätt att självt höras i alla ärenden. Socialarbetaren finns till för att vägleda barnet, men om en intressekonflikt mellan barnet och föräldern uppstår kan socialarbetaren ansöka om en intressebevakare som i vårdnadshavarens ställe för barnets talan. (Taskinen, 2007, 40-41; Barnskyddslagen 22 §, 24 §)

Intressebevakaren är en opartisk företrädare för barnet i en barnskyddsprocess. Hans eller hennes uppgift är att höra barnet och tala för barnet. Genom att lyssna och se över barnets situation skall intressebevakaren föra fram barnets önskan och åsikt och finna en lösning som är den bästa ur barnets synvinkel och se om allt nödvändigt som barnets intresse främjas av har gjorts. Detta framförs till myndigheterna vilka också är skyldiga att ge ut sina handlingar om barnet till intressebevakaren. I samband med en straffrättslig process samarbetar intressebevakaren med barnets rättsbiträde eftersom det då krävs juridiska kunskaper. Om ekonomiska frågor ingår i barnets ärende, kan man ansöka om en allmän intressebevakare, som kan ansvara för den ekonomiska delen i processen om nödvändigt.

Uppdraget som intressebevakare är ansvarsfullt och krävande. Intressebevakaren har rätt och bör se över varje fall från grunden för bedömning av situationen och skall ta del av alla inblandade i ärendet, men måste alltid agera i oberoende ställning.

En person har rätt till intressebevakning om han eller hon är omyndig. Om personen är 18 år fyllda anses han eller hon ha förmågan att bevaka sitt eget intresse.

(Handbok om intressebevakning inom barnskyddet, 16.)

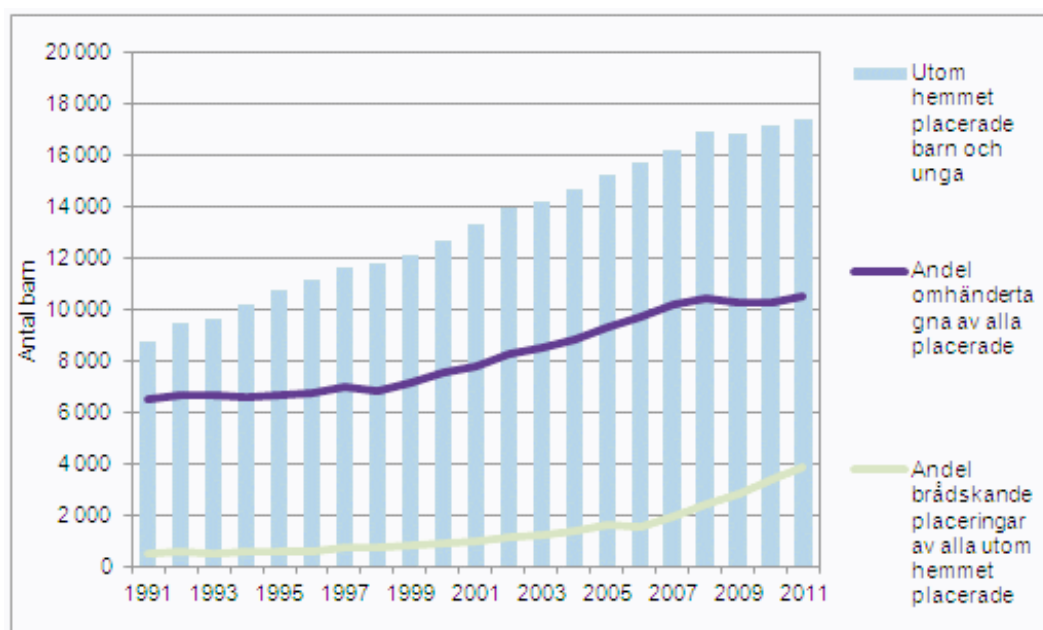
7.6 Privata barnskyddsenheter

Det finns aktörer som gör affärsverksamhet av socialservice. De är ofta aktiebolag som fått tillstånd av länsstyrelsen att inleda dygnet runt service. De kallas även privata serviceproducenter. För att få tillstånd till fortlöpande affärsverksamhet inom branschen, måste man till skillnad från den offentliga verksamheten redovisa för verksamhetens omfattning samt villkor om lokaler, personal och servicemängd. Verksamhetssättet för hur man tryggar klientsäkerheten bör också framkomma. Det är även länsstyrelsens arbete att övervaka den privata verksamheten. Den offentliga verksamheten kräver inget tillstånd av länsstyrelsen eller av någon annan myndighet eftersom den upprätthålls av staten och kommunen.

Om verksamheten upphör skall länsstyrelsen underrättas enligt lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996). Om enheten inte erbjuder dygnet runt service skall verksamheten anmälas till myndigheten, socialvården i kommunen. (Valvira, 3)

Kommunen är tvungen att köpa tjänster av privata barnskyddsenheter när deras egna platser inte räcker till. Enligt institutet för hälsa och välfärd har antalet privata barnhem fördubblats på tio år. År 2011 var 17 409 barn placerade utanför hemmet. Samma år var kostnaderna för omhändertagna barn 700 miljoner euro, skriver Yle i en artikel på sin hemsida 30.9 2011. Summan har stigit med ca 50 miljoner euro per år. Även utländska aktörer har visat sitt intresse i verksamheten eftersom den innebär mycket pengar.

(Yle 30.9.2011;THL, statistik)

Figur 5. Barn och unga som placerats utanför hemmet samt där av omhändertagna och brådskande placering av barn 1991–2011. Samma barn kan ingå i både antalet brådskande placeringar och antalet omhändertagna. (Bildkälla: Valvira, statistik)

7.6.1 Tillsynsmyndigheterna

Regionförvaltningsverk såsom *Valvira*, fungerar som tillsynsmyndighet i Finland. De övervakar enheter för barn som är placerade för vård utom hemmet. Valvira ger enheterna vägledning i barnskyddsärenden och behandlar de privata serviceproducenternas tillståndsärenden. Valvira kan träffa och föra konfidentiella samtal med de barn som är placerade i privata barnskyddsenheter. (Valvira, tillsynsmyndigheter)

7.7 Barnombudsmannen

Barnombudsmannen fungerar som en röst för barnen i Finland. Hon eller han avgör inte enskilda fall men fungerar som en brobyggare inom barnpolitiken genom att uppmärksamma problemen för beslutsfattare. Hon eller han skall följa med barnen i samhället och ser hur deras välfärd ser ut i praktiken. FN:s barnkonvention ligger grund till barnombudsmannens arbete. Den definierar vad som är ett gott liv för ett barn enligt Finlands barnombudsman *Maria Kaisa Aula*.

I Finland har vi haft en egen barnombudsman sedan år 2005 då riksdagen stiftade lagen som krävde en barnombudsman. Hon eller han fungerar självständigt som en statlig myndighet vid social- och hälsovårdsministeriet. Barnombudsmannen har inte heller speciellt stora befogenheter utan hennes eller hans uppgift är att "...*främja barnens intressen och ta tillvara barns rättigheter på en allmän samhälls- nivå tillsammans med övriga aktörer inom området.*" Barnombudsmannen samarbetar mycket med kommunen, organisationer, kyrkan, övriga myndigheter och aktörer inom barnpolitiken.

(Barnombudsmannen, uppgifter; Barnombudsmannen, intervju, 2009)

I en intervju med barnombudsmannen i Finland, Maria Kaisa Aula, betonar hon vikten av att lyssna på barnen och göra deras röst hörd. Arbetet kan vara att läsa enkäter där barn och unga svarat på frågor, eller att göra utredningar där barns synpunkter förs fram. Även personliga möten med barn och unga är något barnombudsmannen uppskattar. Eftersom barnombudsmannen inte kan påverka i enskilda fall arbetar man på lång sikt med arbeten och verksamhet som påverkar alla barn i en positiv riktning.

- *Mer än tidigare satsar vi på att lyssna till barnen och på att göra barnen delaktiga. Orsaken till att vi är en så betydelsefull aktör bland alla dem som arbetar med barns välbefinnande är att vi betonar så starkt barnens delaktighet.*

Maria Kaisa Aula, barnombudsman (intervju, 2009)

Kommunerna ligger i allt högre grad i ombudsmannens intresse eftersom kommunerna har skyldighet till en viss service och man kan genom kommunala beslutsfattare påverka. Man informerar till exempel kommunerna om hur de bör forma sin service till det barnvänligare.

- *Med gemensamma satsningar på utbildning inom politikprogrammet för barns, ungas och familjers välfärd vill vi ge de kommunala beslutsfattarna impulser att utveckla strukturerna så att de främjar barns och ungas del-*

aktighet. Vi vill också utveckla barns och ungas egen verksamhetskultur.

Maria Kaisa Aula, barnombudsman (intervju, 2009)

Som barn eller ung kan man ta kontakt direkt till ombudsmannen och berätta vad man har för idéer eller synpunkter vad gäller barnets rättigheter i vårt land. Ombudsmannens uppgift är även att upprätthålla kontakten med barn och unga. (Barnombudsmannen, uppgifter)

8 RÄTTSFALL

8.1 ”K och T v Finland 27 April 2000”

”K och T ” är ett uppmärksammat fall, eftersom man i barnskyddet nonchalerat föräldrarnas och barnens rätta att leva tillsammans, eller att de ens fått chansen att försöka leva tillsammans enligt artikel 8 i människorättskonventionen. Därför har fallet tagits upp i den Europeiska människorättsdomstolen och kallades i domstolen för fallet ”K och T v Finland”

8.1.1 Fakta

K, född 1964, hade från början en dotter, P., och en son, M., födda 1986 respektive 1988. Barnen har skilda pappor, J och V. Mamman K var frivilligt intagen på sjukhus för sjukdomen schizofreni för perioden mars till maj 1989. Sjukhusvistelsen upprepades två gånger i lika långa perioder som den tidigare senare under året och i början på 1990. Hon blev 1991 intagen igen, men denna gång för en ospecificerad psykos. Sjukhusvistelsen varade mindre än en vecka. Det framkommer att socialen har varit i kontakt med familjen sedan 1989.

Mamman K var samboende med T sedan sommaren 1991 och två år framåt. Båda barnen bodde tillsammans med dem ända tills pappa V fick vårdnaden om sin dotter P. 1992 efter en vårdnadstvist. K blev intagen på sjukhus igen under tre olika tillfällen året 1992 för en rad psykoser. Hon ansågs även vara paranoid.

I mars 1993 hade man diskuterat med mormodern till barnen och tagit ställning efter hennes utsago. Hon orkade inte vänta på att något skulle hända innan man tog tag i saken och gav K. tillräckligt med mentalvård. K. hade bland annat förstört en bild från sin egen barndom och söndrat ett glas.

Våren 1993 blev sonen M. placerad för observation. Man ville se om hans mammas mentala ohälsa påverkat honom i den grad att han behövde tvångsvård. Så blev inte fallet, istället omhändertog man sonen M. för tre månader. Detta efter att

hennes sons beteende uppmärksammats hos psykolog och i dagvården. Han hade varit väldigt aggressiv, använt starkt sexuellt färgat språk och hotat att döda alla på dagis. Han blev kaotisk och våldsam om det var mamma K. som hämtade sonen från dagvården. För tillfället var hon gravid med sitt tredje barn och hennes sambo T. skulle bli far för första gången. En läkare konstaterar att K. inte är kapabel till att sköta om sina barn för tillfället. Även sambo T. hade reagerat på att barnet M:s beteende var onormalt aggressivt och att K. var mycket trött. Föreslaget att K. skulle åka till ett rehabiliteringscenter gick K. inte med på.

Man var orolig över hur K. skulle klara av ett tredje barn och bestämde att man måste meddela socialen om när K. kommer in till BB för att föda. Barnmorskorna kommenderades att fästa extra stor uppmärksamhet på hur förhållandet mellan mamma K. och den nyfödda bebisen förlöper.

Den 18 juni 1993 föddes dottern J. Direkt efter födseln omhändertogs den nyfödda dottern med argumentet, att mamman inte var kapabel till att ta hand om sin dotter. Man gav aldrig barnet till mamman efter att hon fött babyn. Enligt barnmorskorna som förlöste barnet hade mamman agerat lugnt och sansat, som en mamma i allmänhet gör vid en förlossning. Man ansåg inte heller att den nyblivna pappan, T., kunde garantera dottern en tillförlitlig omsorg och trygghet. Babyn J. placerades i ett familjecenter direkt efter att hon kunde släppas från sjukhuset.

Mamma K. åkte hem från sjukhuset dagen efter förlossningen och ansågs då verka något rastlös. Hemma hos mormodern (mamma till K.) hade hon skuffat en tom barnvagn fram och tillbaka.

Efter födseln beslut man även att omhänderta sonen M. igen. Han placerades på samma familjecenter som babyn J skulle placeras. Mamman fick förbud i en månad att besöka barnen eftersom hon ansågs vara oförutsägbar. Den 22 juni, dagen efter att sonen M. åter omhändertogs, togs mamman frivilligt in på mentalsjukhus för psykos. Mammans förbud att besöka sin dotter J. hävdades och hon fick besöka barnet på familjecentret i sällskap av personal och hon besökte även dottern samma dag som babyn blev skickad från sjukhuset. Övriga besökare än mamman och pappan till barnet var dock inte tillåtna.

Pappa T. uppmanades av socialarbetare att bryta samboförhållandet med K. om han ville ha vårdnaden om sin dotter J. Detta gjorde T. dock inte. Mamman vårdades på sjukhuset resten av juni. Pappa T. flyttade in med baby J. i familjecentret den 19 juli samtidigt som K. vårdades för en psykos över en dag på sjukhuset. I slutet på juli beslöt man att K. skulle få tvångsvård för sin mentala ohälsa efter att släktingar bland annat rapporterat att K. uppträtt aggressivt och att hon varit tidvis försvunnen. Hon vårdades då ända till oktober. Hon besökte båda sina barn under sin sjukhusvistelse.

Pappa T. fick beröm för sin skötsel av dottern J. på familjecentret och syftet var även att han skulle få hela vårdnaden om flickan i något skede. Hon fick redan nu bo korta turer hemma hos pappa T. för att han skulle få träna och vänja sig med att ta hand om barnet på egen hand. Man kunde konstatera att det skedde en framgång i förhållandet mellan pappa T. och hans dotter J.

Mamma K:s mentala ohälsa ansågs enligt personalen på familjecentret ännu vara så instabil att man kunde räkna med fyra till fem år innan man kanske kunde räkna henne som psykiskt frisk. T. skulle inte få vårdnaden om sin dotter i nuläget utan hon måste stanna i familjecentret. Däremot skulle hon få bo hos sin pappa under veckosluten. T. förde fram sin önskan om att han och K. skulle få gemensam vårdnad om barnen i framtiden.

Enligt en socialarbetare som vittnade i vårdnadstvisten 1992, kunde man inte vid det tillfället finna några onormala förhållanden i K. och T:s hem eller hitta någon grund till varför K. inte skulle vara kapabelt till att ta hand om sin äldsta dotter P. eller om sina övriga barn.

Förvaltningsdomstolen behandlade ärendet i augusti 1993. Till grund fanns bland annat anhållan om omhändertagande enligt vilken T. inte skulle klara vårdnaden av sin dotter J. ensam, barnhemmets utlåtande enligt vilket K:s mentala hälsa inte under fyra till fem år framåt möjliggjorde vård av barn och socialarbetaren som hade vittnat för vårdnad om P. i vårdnadstvisten 1992 till fördel för K. Förvaltningsdomstolen beslutade att barnen J och M omhändertas med grunden att K. och T. inte skulle klara omvårdnaden av dem. Man vägde in att T. flyttat ut ur den

gemensamma bostaden på socialarbetarens begäran. Högsta förvaltningsdomstolen ändrade inte på utslaget.

I början av året 1994 placerades båda barnen, M. och J., i ett fosterhem 120 kilometer från deras föräldrar. Fosterföräldrarna hade inga egna barn sedan tidigare. Barnskyddet meddelade barnets biologiska föräldrar om att barnen kommer att stanna där i många år framöver och att de kommer att få träffa barnen en gång i månaden under tre bevakade timmar. Både K. och T. hade önskat och föreslagit placering av barnen hos släktingar, vilket man nonchalerade från myndigheternas sida.

I maj samma år skulle man göra upp den plan som enligt lag måste göras för en återförening av familjen. Föräldrarna kallades till ett möte men dök aldrig upp eftersom de ansåg diskussionen lönlös. De besvarade sig både över besöksrätten och klientplanen. Dessutom så ansökte de om att återfå vårdnaden av de placerade barnen.

I september meddelade socialdirektören, att om K. föder flera barn kommer även de att omhändertas med omedelbar verkan. Ett utlåtande i samband med detta, av grundtrygghetsnämndens vuxenpsykiatrier, konstaterade att K:s mentala hälsa inte längre utgjorde något hinder för att vårda barnen. Psykiatern menade att K. påvisade stark kraft och vilja i och med hennes och hennes sambos kamp för att få tillbaka vårdnaden om barnen. Psykiatern kunde dock inte uttala sig om barnens behov och om effekten på dem eftersom hon var vuxenpsykiater, men fick stöd i sitt utlåtande av en doktors psykiater.

Högsta förvaltningsdomstolen förkastade besvären mot omhändertagandet av M. medan man förlängde tiden för besvär i frågan om J.

Eftersom varken K. eller T. fick träffa sina barn speciellt ofta, blev det tvist i ärendet angående umgängesrätten. K:s psykosor förklarades vara en reaktion på konflikterna kring hennes barn. Två psykiatrer gav sitt stöd för denna förklaring. En tredje barnpsykiater vittnade mot föräldrarna i domstolen trots att hon aldrig träffat varken barnen eller föräldrarna tidigare. Förvaltningsdomstolens beslut gav

fortsatt strikta besök hos barnen men något oftare än förut. Socialdirektören hävde dessa umgängesrestriktioner två månader senare med argumentet att det är viktigt för barnen att växa upp i en fast miljö och att det blev för stökigt och förvirrande för barnen om de skulle träffa föräldrarna för ofta. Föräldrarna fick igen endast träffa barnen en gång i månaden under uppsikt i fosterhemmet och en gång per halvår fick barnen besöka föräldrarna tillsammans med fosterföräldrarna. K. och T. besvärade sig över beslutet och K. blev igen intagen på mentalsjukhus i februari 1995.

I mars, 1995, förkastade vård- och omsorgsnämnden K. och T:s anhållan om att återfå vårdnaden om barnen. Motiveringarna var att K. är vid bättre mental hälsa än vid omhändertagandet men är enligt psykiatern från barnskyddet ännu så pass instabil i sitt känsloliv att hon behöver vård en lång tid framöver. Vuxenpsykiaterns utlåtande kunde inte garantera tillförlitlighet eftersom hon inte uttalat sig klart angående tryggheten av barnens behov. Samma psykiater menade att med stöd av K:s sambo T. skulle de klara att ta hand om barnen, men det ansåg inte vård- och omsorgsnämnden. Enligt utlåtanden från barnrådsgivningen var K. och T. inte kapabla att till fullo förstå barns behov och svara för dessa.

Den 7 april 1995 födde K. ytterligare en dotter, R. T. var även far till detta barn. Efter förlossningen togs K. in på mentalsjukhus där man noterade att hon en längre tid lidit av paranoid schizofreni. Den nyfödda babyn omhändertogs inte!

I september samma år förkastar förvaltningsdomstolen besvären mot förvägrad rätt att återfå vårdnaden om barnen. Detta utan att föräldrarna fick möjligheten till muntligt hörande. Utslaget motiverades med att K. fortfarande var instabil, hade vårdbehov och att hon inte skulle klara av att sköta fler barn än sin senaste baby R.

Umgängesrättstvisterna av de placerade barnen fortsatte där barnpsykiatern gav stöd för social direktörens utlåtande. Vuxenpsykiatern stod fortsatt fast vid sitt utlåtande om K. och T:s kapacitet till omsorg av barnen. En läkare tillade dessutom att vårdnaden om babyn R. hade förlopt utan några som helst problem. Läkaren menade också att familjen borde få en chans att leva ett normalt familjeliv med

barnen. Socialdirektören stod fast vid att de placerade barnen nu hade ett liv med sin nya fosterfamilj och att deras utveckling skulle störas om de skulle träffa sina biologiska föräldrar mer än en gång i månaden. Han kunde inte se att barnen skulle återförenas med sina biologiska familjer i framtiden. K. och T. hade fört klagan på socialdirektörens beslut i februari 1999. Förvaltningsdomstolen förkastade besvären mot den begränsade umgängesrätten som socialdirektören beslutit om. Domstolen ansåg att babyn R. också var en av de besvärande.

Enligt rapporter under åren 1996 till 1999 hade föräldrarna och barnen kommit bra överens och haft ett gott samspel. När nya vårdplaner skulle göras upp yrkade vuxenpsykiatern på att de strikta och ständiga kontrollerna kring mötena med barnen och deras biologiska föräldrar skulle upphöra. Hon ansåg att motiven till den begränsade umgängesrätten var omotiverade.

(EMRD 25702/94)

8.1.2 Utslag av Europeiska människorättsdomstolen

I utslaget av *den Europeiska människorättsdomstolen*, ERMD, blev det bevisat att den nationella lagen utgjorde grunden för besluten i Finland. Domstolen noterade också att den nationella processen haft ett berättigat mål. ERMD tog ställning till om den nationella prövnings marginal vad gäller skyldighet att sträva till en återförening av familjen överskreds. Prövnings marginal är varierande ur en nationell synvinkel, även om den är snävare när det gäller att sträva till en återförening av familjen än när man bedömer omhändertaganden. Avgörande i ERMD var även vad som ansågs motsvara barnets bästa i situationen.

I domstolen kom man fram till att omhändertagandet av M. och J. kränkte Europeiska människorättskonventionen Artikel 8, *rätten till familjeliv*. Punkterna var bland annat att när K. skulle föda sitt barn J. fanns det inga omedelbara hot mot den nyföddes välbefinnande. Det var en överdrift att neka mamman rätten att amma babyn på sjukhuset. Uppgifterna från sjukhuset tydde dessutom på att K var stabil och sansad både under och efter förlossningen.

8.1.3 Beslutet i den Europeiska människorättsdomstolen

Domstolen vägrade in att K. och T. aldrig fick en chans till att påbörja ett familjeliv. Beslutet sade även att den nationella prövningsmarginalen överskreds vad gäller omhändertagningen av babyn J. eftersom föräldrarna aldrig informerades eller hördes inför det avgörande steget där man beslöt om omhändertagningen. Det negativa beslutet ifråga om äskad familjeåterförening kränkte även det Artikel 8 i konventionen då det enligt konventionen krävs att en återförening av familjen alltid skall eftersträvas. Bland annat hade man vid det första omhändertagandet fått utlåtande av två läkare att K. vid det tillfället var oförmögen att ta hand om sina barn. Med det kan man förstå att en återförening var möjlig i ett senare skede.

Man hade även gett T. falska förhoppningar om att få vårdnaden om J., om han flyttade från K. Likaså tydde den information fosterföräldrarna fick om att placeringen skulle bli långvarig på det, att man från barnskyddet hade en negativ förhållning till att familjen skulle återförenas. Barnskyddet hade även ignorerat expertutlåtanden om att K:s hälsa hade förbättrats och endast fäst vikt vid ett utlåtande av en barnpsykiater som aldrig träffat familjen.

De biologiska föräldrarnas anhängan om att omhändertagningen av barnen skulle upphävas hade inte analyserats seriöst.

(EMRD 25702/94)

8.1.4 Summering och ersättningar

Processen av hela ärendet räckte mer än 7 år. I april 2000 slog man fast domen i den Europeiska människorättsdomstolen. Domstolen höll fast vid att artikel 8 i konventionen om de mänskliga rättigheterna hade brutits.

Den finska staten blev skyldig att kompensera familjens förlorade tid tillsammans. Om de inte såg till att familjen återförenades, skulle staten bli skyldig familjen FIM 756,000. K. och T. skulle också få ersättning för psykiskt lidande, sammanlagt FIM 80,000 inom tre månader sedan domen vunnit laga kraft enligt artikel 44 § 2 i konventionen.

(EMRD 25702/94)

8.1.5 **Analys och egen reflektion**

Fallet är ett bevis på att barnskyddet inte alltid är fullt pålitligt, när man ser till vad som motsvarar barnets bästa. Att det skulle krävas så många år av barnskyddet att ändra åsikt genom EMRD angående mammans hälsa och kapacitet trots flertalet utlåtanden av diverse psykiatrer och läkare, är ett mycket grovt fel av barnskyddsmyndigheterna enligt min mening. Även om processen och barnskyddet fungerar bra globalt sett skall man inte i Finland behöva slåss för sina rättigheter under en så lång tid.

Barndomsåren är de viktigaste i en familj sett ur ett barns ögon och här har man nonchalerat att se till barnens bästa enligt lagen och konventionen om barnens rättigheter artikel 8. Artikeln beskriver hur man bör respektera barnets rätt till att behålla sin identitet och släktförhållanden utan olagligt ingripande. Man kan se omhändertagandet av baby J. som ett berövande av både J:s identitet och förhållandet till sina biologiska föräldrar eftersom babyn inte ens fick den första viktiga närheten till modern vid förlossningstillfället. Detta dessutom utan tillräckligt motiverad förklaring, vilket kan anses som ett olagligt ingripande. Det som socialen ansåg, stred mot hur förlossningspersonalen såg på situationen kring förhållandet med mamma K. och den nyfödde babyn J.

Punkt två i samma artikel säger att ”om ett barn olagligt berövas en del eller hela sin identitet, skall konventionsstaterna ge lämpligt bistånd och skydd i syfte att snabbt återupprätta barnets identitet .” Staten och socialmyndigheterna hade dock inte i detta fall över huvud taget en återförening av familjen i sikte vilket medför att de bryter mot en rad punkter i lagen och konventionen om barnens rättigheter. Man måste alltid sträva till att familjen skall återförenas även om återföreningen kräver stödåtgärder inom öppenvården eller motsvarande(barnskyddslagen 4 §). Omhändertagning av ett barn skall alltid ses som en tillfällig lösning(barnskyddslagen 47 §).

Barnskyddet gjorde också ett grovt fel i att inte ge alla berörda parter chansen att höras eller uttrycka sina åsikter i ärendet. K. och T. hade några veckor innan beslutet om omhändertagandet kallats till möte dit de inte dök upp. Barnskyddet kan inte se nonchaleringen av kallelsen till mötet som en automatisk bestämmande rättighet till fördel för barnskyddet. Parterna skall ges tillfälle att höras i det skedet när man gör beslutet, inte tre veckor innan, när man ännu inte hade tagit beslutet (Barnkonventionen, artikel 9, punkt 2.).

Socialdirektören kunde varken anses följa barnskyddslagen eller barnkonventionen i och med den stränga umgängesrätten föräldrarna fick med barnen. Enligt artikel 9 i barnkonventionen skall barnet regelbundet få träffa båda sina biologiska föräldrar så länge det inte strider mot barnets bästa. (Barnkonventionen, artikel 9; barnskyddslag 42 § 45 §)

Barnpsykiatern uttalade sig om att barnen eventuellt kunde bli traumatiserade av mamma K:s reaktioner i de mentalt instabila lägena. Det man bör fästa uppmärksamhet vid är att denna barnpsykiater aldrig träffat familjen och psykiatrer som träffat både barnen och föräldrarna har kunnat konstatera förmögenhet till omsorg av barnen hos mamman (punkt 58 i domen). Pappa T. har inte påvisat några som helst tecken på psykisk ohälsa eller oförmögenhet till vårdnad av barnen, men ansågs ändå inte kapabel till att ta hand om sin dotter J. I familjecentret fick han till och med beröm för att han tog hand om sin dotter på ett anmärkningsvärt sätt (Punkt 35 i domen).

(EMRD 25702/94)

Mamma K:s psykiska hälsa var instabil från och med 1989 till 1995. Efter sin fjärde förlossning var hon inte fler gånger intagen på mentalsjukhus. Observeras bör också att hon de flesta gånger varit självmant intagen. Med stöd av läkare och psykiatrers utlåtande, som tidigare nämnt, har man konstaterat att hon vid tillfällena varit instabil och att placeringen av M. var riktig men endast tillfällig.

Det som är klart är att det saknas tillräcklig grund för barnskyddets agerande i ärendet angående omhändertagandet av J. och umgängesrätten med de placerade

barnen. De har motiverat sina beslut på otillförlitliga uttalanden och ignorerat expertis. Barnskyddet har inte följt lagen i och med egna interna uttalanden och beslut. De har i och med opålitliga utsagor även vilselett barnens fosterfamilj så som de biologiska föräldrarna.

9 SLUTDISKUSSION

I lärdomsprovet har läsaren förhoppningsvis fått en bättre inblick om hur barnskyddet ser ut enligt lagen och hur det kan fungera i praktiken genom bland annat exempel på rättsfall.

Syftet med lärdomsprovet var att utreda barnets intressenter inom barnskyddet samt att beskriva processen kring ett ärende. Hela processen för en klients väg genom olika skyddsåtgärder har tagits upp och samt att klientens och de övriga intressenters rättigheter och skyldigheter har förts fram. Konventionen om barnens rättigheter samt konventionen om de mänskliga rättigheterna har beskrivits kort. De har också fungerat som grund i resten av arbetet, där av en del hänvisningar till någondera konventionen.

I den allmänna delen kom det fram, vilka lagar som finns angående barnskydd i Finland och även vilka konventioner lagarna grundar sig på. Den nya barnskyddslagen som trädde i kraft år 2008 har fört med sig många saker i en positiv riktning. Där ibland anmälningsskyldigheten som har breddats över en större yrkesgrupp. Anmälningsskyldigheten förbigår också alla andra lagars sekretess. Det man kan se som negativt ur kommunens synvinkel är den ändrade personalstorleken per grupp av barn i till exempel ett familjehem. Det skall nu vara fler personer och mindre barn per enhet.

För barnskyddets del har det tagits upp vad som händer, när ett barn behöver stöd eller placeras inom öppenvården alternativt utom hemmet. I varje ärende skall alltid en återförening av familjen eftersträvas. Även de vanligaste konflikterna inom barnskyddet har tagits upp och konstaterats existera.

I en skild del har intressenterna kring barnet i barnskyddsfrågor framlagts. Barnets främsta och biologiskt närmaste person är alltid de biologiska föräldrarna, så även om ett barn är placerat eller omhändertaget utom hemmet. I samband med all forskning i barnskyddsfrågor har jag lärt mig att det är viktigt att respektera bar-

nets biologiska föräldrar. Respekterar man inte föräldrarnas önskan i ett barnskyddsärende kan det hända att man kringgår den viktigaste rättigheten för barnet, det vill säga barnets bästa.

Förvaltningsdomstolen och den Europeiska människorättsdomstolen är en viktig del av barnskyddsprocessen. Via förvaltningsdomstolen går alla ärenden och beslut som inte kan fastslås i enig klang bland de berörda parterna. Det vill säga om barnet självt eller dess vårdnadshavare motsätter sig beslutet, avgör förvaltningsdomstolen ärendet. Den Europeiska människorättsdomstolen tar sig an ärenden där man anser sig blivit orättvist behandlad enligt de mänskliga rättigheterna och kan på så vis samtidigt övervaka staterna. I lärdomsprovet har de två domstolarnas uppgifter i barnskyddsfrågor genomgåts och även exempel på rättsfall som blivit behandlade i bådadera domstolarna har beskrivits.

Jag anser att barnskyddet är en mycket viktig del av vårt rättskydd och de som arbetar inom barnskyddet gör ett arbete som kräver ett enormt ansvar. Ibland kan en liten miss ge stora konsekvenser som kan vara mycket betydande för en individuell individ. Konflikter inom barnskyddet bör tas upp på allvar, för att finna en lösning. Då kan man förebygga liknande konflikter i framtiden och i kanske undvika fall där döden annars skulle ligga för dörren. ”Eerika”, den åttaåriga flickan var en av de som miste livet på grund av barnskyddets oaktsamhet.

Från början var min mening att forska mer specifikt i frågor kring privata barnskyddsenheter. På grund av den sekretess som finns, var det svårt att hitta tillräckligt med material för att skriva om endast det, men en fortsatt idé till vidare forskning kunde vara att undersöka ekonomin inom samma ämne. Jag skulle vara väldigt nyfiken på hur stor ekonomisk vinning det görs på de privata enheterna. Man kunde också utreda intressenterna mera grundligt och göra detta ur en bolagsrättslig vinkel. Vilka alla intressenter förhåller ett bolag (privat barnskyddsenhet) sig till och vad gör de för barnet? Samt intressekonflikter som uppstår i samband med det.

9.1 Avslutning

Avslutningsvis vill jag lyfta fram barnkonventionen som alla världens barn borde respekteras för och få leva efter och rundar därför av lärdomsprovet med en dikt som jag tycker sammanfattar min rubrik till arbetet. Författaren till dikten har vunnit organisationen BRIS "Glädje-pris" i Stockholm år 2007.

Ett barn

*Ett barn som kritiseras
lär sig att fördöma.*

*Ett barn som får stryk
lär sig att slåss.*

*Ett barn som hånas
lär sig blyghet.*

*Ett barn som utsetts för ironi
får dåligt samvete.*

*Men ett barn som får uppmuntran
lär sig förtroende.*

*Ett barn som möts av tolerans
lär sig tålamod.*

*Ett barn som får uppleva rent spel
lär sig rättvisa.*

*Ett barn som får vänskap
lär sig vänlighet.*

*Ett barn som får känna trygghet
lär sig tilltro.*

*Ett barn som blir omtyckt och kramat
lär sig att känna kärlek i världen.*

Dorothy Law Nolte

KÄLLFÖRTECKNING

Lagstiftning

Barnskyddslagen (13.4 2007/417)

Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (8.4.1983/361)

Lagen om utkomststöd (30.12.1997/1412)

Socialvårdslagen (17.9.1982/710)

Författningar

Konventionen om barnens rättigheter (1989)

Konventionen om de mänskliga rättigheterna (1948)

Regeringens propositioner

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till barnskyddslag och vissa lagar som har samband med den (RP 252/2006 rd)

Tryckta verk

Fridh B & Norman G. 2008. Att utreda när barn far illa – En handbok om vårdnadsutredningar i socialtjänsten. Tredje upplagan. Stockholm. Ghotia Förlag.

Heino T. & Rantamäki R. & Sallila S. Hallinto-oikeuksien ratkaisut lastensuojeluasioissa 2000–2004. Stakes. Arbetspapper 14/2006

Hellblom-Sjögren L. 2012. Barnets rätt till familjeliv – 25 svenska fallstudier av föräldraalienation. Upplaga 1:1. Spanien. Graficas Cems S.L.

Taskinen S. 2007. Barnskyddslag (417/2007) – Tillämpningsguide. Stakes. Vaajakoski. Gummerus Kirjapaino Oy.

Law Nolte D. & Harris R. 1998. Children learn what they live. New York. Workman publishing Company.

Rädda Barnen r.f. publikationsserie n: o 15, 2010. Handbok om intressebevakning inom barnskyddet - Intressebevakning inom barnskyddet-barnets rätt till delaktighet i beslut som rör barnet. Redigerad av Marjomaa P. & Laakso M.

Elektroniska publikationer

Barnombudsmannen, barnkonvention, bakgrund. Hänvisat 28.11.2013

<http://www.lapsiasia.fi/sv/om_oss/bakgrund>

Barnombudsmannen, uppgifter. Hänvisat 20.11.2013

<http://www.lapsiasia.fi/sv/om_oss>

<http://www.lapsiasia.fi/sv/om_oss/uppgifter>

Barnombudsmannen, intervju, 2009. Hänvisat 20.11.2013

<http://www.lapsiasia.fi/sv/om_oss/barnombudsmannen_aula/intervju>

Barnskydd, info. Hänvisat 18.11.2013

<<http://www.lastensuojelu.info/se/grunden.html>>

Fpa, internationella organ. Hänvisat 20.11.2013

<http://www.kela.fi/web/sv/internationella-organ_europeiska-manniskorattsdomstolen>

Kommunerna, skyldigheter. Hänvisat 20.10.2013

<<http://www.kommunerna.net/sv/sakkunnigtjanster/social-halsovard/social-service/barn/barnskydd/Sidor/default.aspx>>

Socialporten, de mänskliga rättigheterna. Hänvisat 11.11.2013.

<<http://www.sosiaaliportti.fi/sv-FI/handbok-for-handikappservice/lagstiftning/de-grundlaggande-fri-och-rattigheterna-och-de-manskliga-rattigheterna/>>

Stämningsansökan. Hänvisad 10.11.2013

<<http://www.uneasyhappiness.fi/2013/haastehakemus-kertoo-erikan-karsimyksista/#.UopQX6VyDJw>>

THL, statistik. Hänvisat 28.11.2013

<http://www.thl.fi/sv_SE/web/sv/statistik/amne/barn_och_familjer/barnskydd>

UNICEF, barnkonventionen. Hänvisat 22.11.2013

<<http://www.unicef.fi/barnkonventionen>>

UNICEF, information. Hänvisat 22.11.2013

<http://www.unicef.org/about/who/index_introduction.html>

Valvira. Hänvisat 23.11.2013

<http://www.valvira.fi/se/styrning_och_tillsyn/socialvard>

Valvira, statistik. Hänvisat 23.11.2013

<http://www.valvira.fi/files/ohjeet/Genomforande_av_sjalvbestammanderatt_for_barn.pdf>

Valvira, tillsynsmyndigheter. Hänvisat 23.11.2013

<http://www.valvira.fi/se/styrning_och_tillsyn/tillsynsprogram/social_och_halsovard/vard_och_uppfostran_dygnnet_runt_inom_barnskyddet>

Nätartiklar

Kansanuutiset 4.9.2013. Hänvisat 28.11.2013

<<http://www.kansanuutiset.fi/uutiset/kotimaa/3044584/tapaus-erika-johtilastensuojelun-lakimuutokseen>>

Yle 15.11.2013. Hänvisat 27.11.2013

<<http://svenska.yle.fi/artikel/2013/11/15/erika-domen-star-fast>>

Yle 16.10.2013. Hänvisat 27.11.2013

<<http://svenska.yle.fi/artikel/2013/10/16/fallet-erika-behandlas-i-hovratten>>

Yle 30.9.2011. Hänvisat 27.11.2013

<<http://svenska.yle.fi/artikel/2011/09/30/privata-barnhem-bra-business>>

Rättsfall

Fallet F. och M. v Finland

EMRD, Application no. 22508/02

Fallet K. och T. v Finland

EMRD Application no. 25702/94

Övriga källor

Bildkälla. Gapminder. Hänvisad 11.11.2013

<[http://www.gapminder.org/world/#\\$majorMode=map\\$;shi=t;ly=2003;lb=f;il=t;fs=11;al=30;stl=f;st=f;nsl=t;se=t\\$wst;tts=C\\$;sp=5.59290322580644;ti=2012\\$zpv;v=0\\$inc_x;mmid=XCOORDS;iid=phAwcNAVuyj1jiMAkmq1iMg;by=const\\$inc_y;mmid=YCOORDS;iid=phAwcNAVuyj2tPLxKvvnNPA;by=const\\$inc_s;uniValue=8.21;iid=phAwcNAVuyj0XOoBL_n5tAQ;by=ind\\$inc_c;uniValue=255;gid=CATID1;by=grp\\$map_s;sma=49;smi=2.65\\$cd;bd=0\\$inds=;modified=75](http://www.gapminder.org/world/#$majorMode=map$;shi=t;ly=2003;lb=f;il=t;fs=11;al=30;stl=f;st=f;nsl=t;se=t$wst;tts=C$;sp=5.59290322580644;ti=2012$zpv;v=0$inc_x;mmid=XCOORDS;iid=phAwcNAVuyj1jiMAkmq1iMg;by=const$inc_y;mmid=YCOORDS;iid=phAwcNAVuyj2tPLxKvvnNPA;by=const$inc_s;uniValue=8.21;iid=phAwcNAVuyj0XOoBL_n5tAQ;by=ind$inc_c;uniValue=255;gid=CATID1;by=grp$map_s;sma=49;smi=2.65$cd;bd=0$inds=;modified=75)>